



स्तुपें

अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी
विद्यार्थिचें वीज-पत्र
जून २०२१

eTUPEM - International Konkani Student's eMagazine



JUNE 2021



अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी भास आनी संस्कृती आनलैन सर्टिफिकेट कोर्स
St Aloysius College (Autonomous) Mangaluru & UGC-STRIDE



ST. ALOYSIUS COLLEGE (AUTONOMOUS), Mangaluru

&



ವೀಜ್ ಕೊಂಕಣಿ VEEZ KONKANI

Illustrated Konkani Weekly published from Chicago

INT'L E-KONKANI BHAAS & CULTURE

Online Certificate Course

ENROL NOW

ADMISSION OPEN

Commencing from:
16th July 2021 onwards

Duration: 50 hrs
(Including 2 hrs online Exams)
Every Friday 6 pm to 8 pm
Course Fee: Rs 500/-



<https://sac-elearning.com/courses/e-konkani-bhaas-culture/> OR scan this QR code



COURSE CONTENT

- linguistics
- Romi script
- Nagari script
- Kanadi Script
- History of Konkani
- Western Criticism
- Literary Criticism
- Gumtam
- Mangalorean Short stories
- Goan short stories
- Drama
- Poetry
- Thiatr
- Novel
- Journalism
- Poetry
- (Practical session)
- Goa Novel
- Yaakshaana
- Kudumbi Folklore
- GSB folklore
- Vovyo -verse
- Siddi folklore

Special Attraction
to study in 3 scripts one Language.

For Writing the exams students can opt any one script.

RESOURCE PERSONS:

Dr. Alwyn D'Sa | Dr. Cosma Fernandes Goa | Mrs. Flora Castelino | Mr. Gurusurthy V.S. | Mrs. Chandrika Mallya | Mr. Melwin Rodrigus
Mr. Austin D'Souza Prabhu | Mr. H.M.Pernal | Mr. Sannu Monis Boliye | Mrs. Sapna Saldanha | Mr. Joachim Pinto

Further information kindly contact :

Mrs. Flora Castelino (Co-ordinator) , Konkani Dept, St. Aloysius College (Autonomous).
Mangalore - 575 003. Ph: 7829652470; Sannu Monis (Organiser), Mobile: 00971557100065

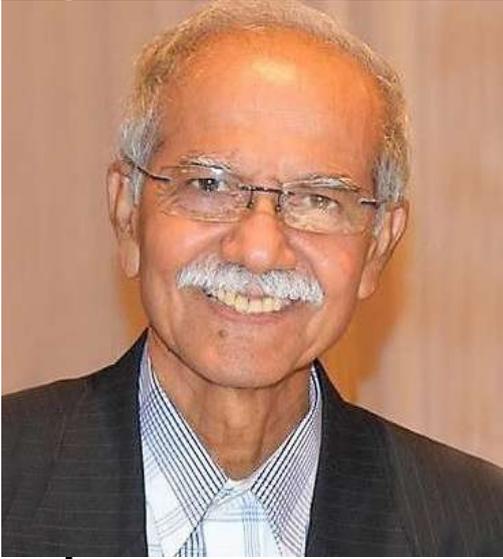
संपादकीय

आज म्हाका अत्यानंद भोगता हीं म्हजीं भोगणां तुमच्ये हुजीर दवरुंक. गेल्या वर्सा आमी सबार सांत लुवीस कालेजिच्या ई-कोंकणी सर्टिफिकेट कोर्साक भर्ती जाल्यांव कोंकणी वयल्या मोगान आनी अभिमानान. फ्लोरा मेडमान बुन्याद घाल्लो हो ५० हफत्यांचो कोर्स आतां शेवटचीं पावलां काडन आखेयर जावनायलो.

आमी विद्यार्थी ह्या ई-कोंकणी कोर्सा मुखान्त्र जायतें शिकल्यांव. कोंकणितल्या विविध समाजांची संस्कृती, संप्रदाय, साहित, जानपद, इत्यादी, इत्यादी. आमकां लाबल्ल्या संपन्मूळ व्यक्तींनी तांची जाण्वाय आमकां वांटून जाण्वायेंत ग्रेसत केलें. हिच्च आमची यशस्वी ह्या कोर्सा मुखान्त्र जाल्ली म्हण खंडीत जावन आमी ओपवून घेतांव.

फ्लोरा मेडमाक एका क्लासी वेळार एक आलोचन आयली आनी आमी सर्वांनी सय घालन विद्यार्थी आनी संपन्मूळ व्यक्तींचीं बर्पां सांगाता घालन कोर्साचे अखेरीक एक वीज पत्र काडचें म्हण खात्री केलें. हाका एक संपादकीय मंडळी विंचली आनी ह्या पत्राचें झूं म्हज्ये हातीं दिलें 'संपादक' म्हळ्ळ्या नांवा बराबर. सन्नू बोळियेक सह संपादक जावन विंचलो आनी आमच्या जोकीम पिंटोन विन्यासक जावन जवाब्दारी आपली केली.

ह्या पत्राक बर्पां जमंवच्यांत महत्वाचो पात्र खेळल्ल्या फ्लोरा मेडमाक म्हजे वंदन. तसेंच आपलीं बर्पां दीवन हें ई-कोंकणी कोर्साचें प्रपरथम ई-पत्र सोभयिल्ल्या सर्व बरवप्यांक हांव 'देव बरें करूं' म्हणटां. ह्या पत्राचो विन्यास केल्ल्या जोकीम पिंटोचोय हांव मनपूर्वकीं उपकार आटयतां.



आज हें पत्र मोकळीक कर्च्या संदरभार म्हजी एकच आशा की हें पत्र मुखारून वचूं आनी आमी रचल्ली चरित्रा मुंदरूं. ह्या पत्रा मारिफात कोंकणेक नवे बरवपी उदेंव आनी कोंकणी साहित्याचें तुपें सदांच भरोन वोमतों.

ह्या पत्राक पाटिंबो दिल्ले सांत लुवीस कालेजिचो प्रांशुपाल दो। फा। प्रवीण मार्टीस जे.स., संयोजक डा। आलवीन डेसा आनी आमची मोगाळ कारया संयोजकी श्रीमती फ्लोरा कासतेलिनो हांकां हांव म्हजो मान बागावन धन्यवाद अर्पितां.

लांब जियों सांत लुवीस कोलेज (स्वायत्त) आनी चिरकाळ बाळवूं हें सांत

लुवीस कोलेजिचें प्रपरथम वीज पत्र 'ई-तुपें'.

सदांच कोंकणी मोगी

दो। आसटीन डी.सोजा प्रभू, चिकागो

संपादक, ई-तुपें

govaustin@gmail.com

प्रांशुपालाचो संदेश

सा. लूवीस विद्या संस्थ्याच्ये तर्फेन सर्व कोंकणी मोगिक म्हजो प्रणाम.

ई-कोंकणी म्हळें नवें चिंताप आमच्या विद्या संस्थ्या भितर येताना, जाल्लो संतोस वर्णुक जायनातल्लो. कित्याक, आमच्या संस्थ्याचो ध्येयच विविध भासांक पाटिंबो दिंवचो तशेंच, सकयल्या सामाजीक स्तराची उदरगत पळेंवचें. शिकपा संगीं सामाजीक चटुवटिकांनी अमकांच मेतेर कर्चे भोव गर्जेचें जावनासा. आनी ह्या दिशेन कोंकणी विभागान अंतर्जाळी मुखांत्र, खळमीत नासताना हफत्यांत एक पावटीं, दोन घंटे सांगाता मेळोन, भासाभास चलवन, संपन्मूळ वेक्ती संगीं आशार पाशार केल्ले विशय अविस्मरणीय.

आज, ह्या कोर्साचें खाशेलेंपण जावन मोकळीक कर्चो ई-म्यागजीन 'ई-तुपें', हो पयिल्लो ई-म्यागजीन जावन सां. लुवीस कालेजिच्या कोंकणेच्या चरित्रेंत दाखल जाता. ह्या कोर्सा मुखांत्र आमी संसराच्या कोनश्या कोनश्याक पावल्यांव म्हण सांगोंक भोव खुशी भोगता. ४३ विद्यार्थिक घेवन हो म्यागजीन तयार जाताना, ह्या म्यागजीना पाटल्यान वावर केल्ल्या संपादक तशेंच संपादकीय मंडळीक हांव चेपें उकलतां आनी शाभासकी पाटयतां.

अशेंच हो म्यागजीन मुंदर्सून मुखार वचोंदी म्हण सर्व बरें मागतां.

देव बोरे करूं.

तुमचो मोगाळ,

मा. दो .प्रवीण मार्टीस एस.जे.

प्रांशुपाल, सां. लुवीस कोलेज (स्वायत्त), मंगळूर



संयोजकांचो संदेश

मोगाच्या कोंकणी भास, साहित्य, संस्कृती मोगिक म्हजे सादर प्रणाम !

सां लुवीस स्वायत्त कोलेज तशेंच कोलेजीक लाभल्ल्या युजिसी-स्ट्रैड कारयक्रमां मुखान्त एक अती उत्तम अंतराष्ट्रीय मट्टाचो Virtual Certificate Course इतल्या यशस्वी रीतीन मांडून हाडल्लें एक नवालच्च सय.

ह्या कारयक्रमाचो यश लाभोंक जाय अख्या संसारांत विसतारल्ल्या कोंकणी मोगिक तशेंच ह्या विनूतन अंतराष्ट्रीय मट्टाचा Konkani Bhas सर्टिफिकेट कोर्साचा प्रतिनिधिक तशें संतोसान भाग घेतल्ल्यांक.

वरत्या म्हिनतेन तशेंच उरबेन ह्या कोर्साची संयोजकी जावन, पद्यक्रम तयार कर्न तशेंच हरयेका हप्त्याक जाय जाल्ले उंचल्या मट्टाचो संपन्मूळ व्यक्तिक सोधून, शिसतेन अनी प्रामाणिकपणान हो कोर्स चलवन वेल्ल्या अमचा मोगाची मानेसतीण श्रीमती प्लोरा कासतेलीन, हिका प्रत्येक जावन आमचा सर्वांची शाभासकी आनी धन्यवाद फावो. संसाराच्ये चरित्रेंत पयल्या अंतराष्ट्रीय Virtual कोंकणी भास सर्टिफिकेट कोर्साची संयोजकी ती जाल्या.

आमी सगळीं ह्या भाषा सेवेंत आमची लानशी देणगी दिल्या म्हण आमी खंडीत सांग्येत. भाग घेतल्ल्या सर्वांक म्हजे उल्लास आनी परबीं. कोंकणी भास तशेंच संस्कृतेक संबंद जाल्ल्या सर्व सेवेंक आनी कारयाक आमचो जोक्तो पाटिंबो केदनांयी आसतलो. होच आमचो उद्देश.

जय कोंकणी

दो। आलवीन डे'सा

कुलसचीव, सां. लुवीस स्वायत्त महाविद्यालय

संयोजक- युजिसी- स्ट्रैड स्कीम



संयोजकाच्या नद्रेथावन

मोगाच्यानों,

आमी सर्व डिजिटल तांत्रिक युगांत जियेवन आसांव. आमचें दिश्टिकोन विभिन्न शैली कुशीन मालवाला तें खरें. वेळा-काळा तेकित्त जशें आमची भास बदलाता, तशें आमी जियेवंची शैलीय बदलता. आनी ह्या बदल्ल्या शैलिचो, भाशेचो, वेळाकाळाचो बरो प्रयोग करुंक वोंपल्लें बिं जावनासा ई-कोंकणी कोर्स.

सुर्विल्या दिसांनी आनलैनीर चल्ला (अबुधाबी) हफत्याळ्या कोंकणी कारयाक चुकानासताना हाजर जांवची म्हजी उर्भा म्हाकाच धोसिलागली. ह्याच वेळार हांवेंय कितें तरी कोंकणे खातीर आनलैनीर करुंक नजो म्हळ्ळें चिंतप आटैल्लेंच्य कालेजिचो रेजिसट्रार तशें कोंकणी विभागाचो चेरम्यान दो। आलवीन डे'सा संगीं प्रसताप कर्ताना, ताचे थावन खुशेन मेळल्लो पाटिबो मेचवणेक फावो. आनी मुकल्या हंतार मानेसत सन्नू मोनिसा संगीं सलहा सूचनां घेवन, पाद्य क्रम (सेलेबस) तयार जालेंच्य.

आनी हो कोर्स यशस्वी जावंक खांदाक खांद दीवन म्हजे बराबर वावूरल्लो मानेसत सन्नू मोनीस सह-संयोजक.

पयिल्लो ई-कोंकणी पन्नास घंट्यांचो सर्टिफिकेट कोर्स स्ट्रैडाच्या मंथाखाल उबो जालो. फुडेंय हो कोर्स यशस्वी थरान चलोन, कोंकणेची अस्मिताय पाचारुंक तशेंच, कोंकणिची जाण्वाय मुळान जोडुंक खुशी व्हर्तेल्यांक हो कोर्स मार्गदर्शी जांवदी म्हण आशेतां.

ह्या कोर्सा पाटल्यान वावर केल्ल्या समेसतांचो उपकार भावुडताना, ई-कोंकणी पत्रिका पाटल्यान वावर केल्ल्या संपादक मानेसत आसटीन डी'सोज प्रभू तशेंच सर्व संपादकीय मंडळीक हांव चेपें उकोलन मान बागायतां. हाका आवकास कर्न दिल्ल्या सां. लुवीस कोलेजिचो प्रांशुपाल आनी सिब्वंदी वर्गाक हांव अबारी जावनासां.

लांभ जियो ई-कोंकणी
श्रीमती फ्लोरा कासतेलिनो
कारयसंयोजकी ई-कोंकणी



तुप्या भितर...

14 म्हजें जवीत

11
म्हजो गांव
म्हजो सर्ग

16
बांयत लीपल्लें सत

24
हांवे पळेल्लो
चा. फ्रा. देकोसता

27
घुमट वा
गुमर्ट

44
उजो नातिले
रांदप

+ कविता काणियो लेखनां

संपर्क: internationalkonkani@gmail.com

अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी विद्यार्थिचें ई-पत्र



शोणै गोंय बाब

(१८७७-१९४६)

“हो तरूण वांचून उरलो जाल्यारी, भविष्यंत आपणें बोरोवच्या शैलित विश्णू शासत्री चिपळूणकाराक पाटीं घाल्तालो”.
सभाध्यक्षाचीं उत्रां सत जालीं जाल्यारयी, पूण मराठित न्हहीं, बगार कोंकणी भाशेंत.

श्री वामन रघुनाथ शोणै वर्धे वालावलिकार गोंयाचे. ह्या वालावलिकार वर्धे घरण्याक ३०० वर्साच्यो इतिहास आसा. ह्या कुटमाचो मूळ पुरूश अंत्रूज महालाचो गोरक्ष शोणै. पोर्चुगीसांच्या दरबारांत आतांचें पोंडा महालचा तर्फेन राजदूत जावनासल्लो. तांचो वत्स गोत्र आनी कवळे शांतदुर्गा कुलदेवता.

वामन राव १८७७ जून २३ वेर जल्मलो. दुरबळ कुटमांत वाडल्लो वामन राव अंतर्मुखी स्वभावाचो. तो जालो आनी ताचें काम जालें. जाल्यारी तो भारिच्च बुद्धंत. ताचें मुळावीं शिकाप मांय गांव दीवचले गांवांत जालें. पूण, व्यवस्थीत रितिचे शाळा नातल्ली! पयली आनी दुस्री क्लास रामागांवकरच्या अंगणांत जाताली. ना जाल्यार भुर्ग्यानी सर्कारी पोर्चुगीस शाळेंत वचाजाय आसल्लें. तिस्री क्लास मराठी शाळेंत जाली.

१८८४ इस्वेंत रामचंद्र दत्ताजी कुलकर्णीन ‘गोमांतक शिक्षण मंडळी’ म्हळ्ळो विद्या संस्थो स्थापन केलो. आनी शाळांत ४-६ क्लास पास जालो. उपरांत पुडतुगेज शाळेंत पोर्तुगेज शिकोन ‘प्रिमेरग्राव’ पास जालो.

१८८८ इस्वेंत ‘सरस्वती मंडळ’ पुसतक वाचून प्रभावीत जावन, कोंकणी मांय भाशेक मूळ संसकृत भास कळोन आयिल्लेच्य कोंकणी वयर चड अभिमान उत्फन्न जालो.

१८९५ इस्वेंत बापलो चिंतामणरावा संगीं बोंबायीक पयण. पयणा मधें बोटीर एक मानेसत वामनरावाचें न्हेसाण पळेवन ‘ह्या गोंय बाबाक तुमी खंय मुंबयक घेवन वत्तातिवे’ म्हण विचार्ता.



फ्लोरा कासतेलिनो
e-Konkani Coordinator

flora_castellino@staloyusius.edu.in

तेदना बप्पून जाप दिली 'व्हय, हो मेगेलो पुन्यो. हांव ताका मुंबयक इंगलीश शिकोंक व्हरता आसा' म्हण जाप दिली.

'गोंय बाब' वामनाक इतलें रुचलेगी, मुकारयी हेंच नांव ताच्या साहित्यांत शाश्वत उरलें. 'गोंय बाब' हो सब्द 'बंगाली बाबू' म्हळ्ळ्या शब्दा वयर चाल्तेर आसल्लो.

वामन मुंबै मराठ हैसकोलाक दाखल जाता. आनी थंय संस्कृत, मराठी आनी इंगलीश शिका. १८९८ मेट्रीक पास कर्ता. ह्या हैसकूलांत शिकोन आसताना, 'रामराज्याभिशेक' मराठी नाटक बरयिलो. पूण, तो नाटक किरलोसकरान, 'भास मराठी न्हहीं आसल्ल्यान बरैल्यान संवाद अस्वाभावीक जावन वाचल्ल्या बरी दिसतात, उलैल्या बरी न्हहीं? म्हण ठीका केली.

१८९८ अभिनंदान समारंभांत वामनान एक निबंध प्रसतूत केलो आनी सभाध्यक्षान अभिनंदाना उत्रां सांगल्लीं 'हो तरूण वांचून उरलो जाल्यारी, भविष्यंत आपणें बोरोवच्या शैलितं विशूणू शासत्री चिपळूणकाराक पाटीं घाल्तालो'. सभाध्यक्षांचीं उत्रां सत जालीं जाल्यारयी, पूण मराठित न्हहीं, बगार कोंकणी भाशेंत.

१८९९ इस्वेंत कालेज करुंक शिश्यावृत्ती मेळनातल्यान वापास गोंयां वोचोन बार्देस एका इसकोलांत मासतराच्या नौकरीक लागलो. पुडतुगेज भास जाणासल्ल्यांक मात्र गोंयांत नौकरी मेळताली. मासतरिकेंत बेजाराय भोगून नौकरीक राजिनामा दीवन कराचीक गेलो. कराची नगरपालिका दफतरांत रिकार्ड विभागांत क्लार्क जावन नौकरीक रिगलो. आळशी ताचे सहवावराडी जाल्ल्यान, काम करुंक मन जायनासताना पाटीं मुंबय आयलो.

मुंबैत आसताना, 'रामराज्याभिशेक' नाटक तो प्रदर्शित जायनासताना अधुरो ऊरल्लो. आन्येक पुर्तुगेज भाशेन 'ऊ मेसत्र मारात पुर्तुगेज' म्हळ्ळ्या विद्यार्थिक सुलभ

जांवचें अभ्यास क्रमाचें पुसतक बरैलें. आनी त्या काळार स्कूल इन्सपेक्टर शा तोमस मैरांवन प्रसतावन वाचुन मराठी गोंयाची आवय भास न्हही, बगार 'कोंकणी' म्हण तिदिलें. हें तिद्वणपण मुकल्या कोंकणी वावराक सुर्वात जाली म्हणता शेणै गोंयबाब. म्हजी मांय भास 'कोंकणी' तिची सेवा हांव कर्तलो. आनी विकास कर्चें म्हजे कर्तव्य म्हण निश्चय कर्न कोंकणी वावराक कटिबद्ध जालो.

१९०२ंत वामन लग्न जाता. आपणाचो चेर्को ह वोर्साचो आसताना, कोंकणी भाशेंत शिक्षण दिवच्याक 'कोंकणी मुळावें पुसतक' रचले. आनीं ह्या पुसतकाचें शिकाप चेर्क्याक दिले. व्हड जाताना, इंगलीश स्कूलाक घालें. ह्या वेळार दोन पुसतकां बरैयिलीं. 'अभागी सुबराया' आनी 'भिडेसतरायुबाब'.

'भिडेसतरायुबाब' इंगलीश साहिती ओलिवर गोलड स्मिताचे 'शी स्टूप टू कौनकर' नाटकाचें रुपांतर. देवनागरी लिपीन बरैयिल्लें हें कोंकणी रुपांतर बर्पात युरोपियन समाजेचें चित्रण आसोन, आमच्या देशीय सांस्कृतीक मेळामेळी नासताना तें छापेंक ना. 'अभागी सुबराया' छापुंक आर्थीक स्थिती बरी नातल्ली. आनी पुसतक मोलाक घेवन वाचपी तेदना ना आसल्ले.

स्टेनो आनी अकौंटेन्सी शिकाप जोडन, इटालियन कान्सुलेट क्लार्क काम मेळ्ळें. कामांत इतलो श्रद्धाळू जाल्लो वामनराव, आपल्या मेलाधिकारीक उटोन नमसकार करिना म्हळ्ळ्या खातीर काम सोडन व्हेता. मेलाधिकारिनी कितली विनती केल्यारी, तो कबूल जायना.

मराठित बोरोवचें सोडन पूर्ण प्रमाणार कोंकणे थंय ध्यान दिता. आपूण ब्राह्मण म्हणोन उंची कोंकणेंत उलैल्यार बरयल्यार साध्या लोकाक समजोचें ना, देकून साधी कोंकणी वापरुंक आरंभ केली.

गोंयकार हिंदू सभा नांवाच्या संघटनाद्वारीं, कोंकणी



कार्यीं चलयलीं. 'मोगाचें लग्न', 'झिलबा राणो', 'पवनाचो तपलें' हीं नाटकां ह्या ब्यानरां खाल प्रसिद्ध जाल्यांत.

१९३० मडगांव शहरांत महाराष्ट्र साहित्य परिशदेचें सम्मेलन जालें. गोंय हिंदू सभेन साहित्य परिशदेची स्वागत समिती बराबर सहकार दिलो. तें केन्नाय मराठीक विरोध नातल्लें.

१९१९ंत 'कलर एंड ड्रग्स' नांवाच्या जर्मन कंपणेंत नौकरी केली. थंय भेद भाव पळेवन सोसानासताना नौकरी सोडता. पूण, कोणाकच खबर ना आसता. सुमार वेळ एश्याटीक सोसैटी लैब्ररिंत खर्चिता. विलेपारले स्वतं घराक 'गोमंताश्रय' म्हळ्ळें नांव दिता. बायल शांताबायी. ४ भुर्गीं (दोग चेर्के, दोग चेडवा). शांताबायी अशिकपी तरी तिका तोंडपाशिंचो लोकवेद ज्ञान आसल्ल्यान, तें संपादन कर्न वेवेगळ्या पत्रिकांक धाडता. 'वखतांची सांगळी' माला 'नवें गोंय' पत्रिकेंत व्हाळताली.

वामनरावाक कोंकणी एक गोड, मोवाळ, संसकारी विचार भावना आनी कल्पनेक स्पूर्ती दिंवची भास म्हण दाकोवंक जाय आसल्लें. तत्वज्ञन, देवज्ञन, धर्मज्ञन, मनोविज्ञान, नीती - अनीती हें सर्व कोंकणी भाशेंत आसा म्हण दाकोवंक जाय आसल्लें.

१९३४ंत ताम्रपट, शासनांचें बरप, शिलालेखन, मुद्रण सगळ्या प्रकाराचें अध्ययन केलें. देवस्थान, इगर्ज, कोटें, वचून पुरातन ग्रंथ वाचलें. पोर्नी मराठी, इंगलीश, पोर्तुगीस भाशेंत आसल्लें साहित्य वाचलें. संस्कृत भाशेंतलें रामायण, महाभारत, वेद, पुराण, उपनिशद, व्याकरण, नाटक, काव्य सगळें ध्यान दीवन अभ्यास केलें.

१९१० वर्सा 'गोयांकाराचो मुंबयिकार' नांवाचें काव्य देवनागरी लिपिंत बरलें. 'शेणै गोंय बाब' म्हण साहित्यीक नांव ताका दिले.

१९२७, मे २२र पयिल्ले उपन्यास आडेज घंटो दिल्लो 'गोंयकारांची गोंयभायली वसणूक' ह्या विशया वयर. एक प्रतिभावंत आनी स्वप्रयत्नान विद्वत संपादन केल्लो म्हनीस कोंकणीक स्वतंत्र आनी ग्रंथीक रूप दिंवच्याक प्रयत्न कर्ता आनी कोंकणी भास गोंयकारांची

आवय भास म्हण ताच्या विकास खातीर भक्तीन सेवा कर्ता तें पळेवन कोंकणी फुडारी जागे जाले.

१९२८ंत श्री काशिनाथ बाबनायक हाणीं संपादन कर्न 'कोंकणी भाशेचें जैत' ह्या नांवान उज्वाडायिलें. ह्या जैतांत १. गोंयाची आवय भास २. भाशेचीं लक्षणां ३. कोंकणिचो शुद्धकार ४. किकोळ मुद्द्यांची निसतरावळी अशें ४ लेखना, कोंकणी विरोध उलयतेल्यांक जवाब दीवन थंड केले. शेणै गोंय बाबाक 'गोंयाचो इतिहासकार' म्हण गौरव दिलो. १९५० वर्सा 'कोंकणी भाशेचें जैत' दुस्रें पुसतक उज्वाडायिलें. १९५४ वर्सा 'गोमांतोपनिशद' - दुस्रें खंड उज्वाडाक आयलें. पयल्या खंडात ५ काणियो आसल्ल्यो. १. म्हजी बा खंय गेली? २. वास शेणैले पोंपाय ३. बाबू मामले पणस ४. पितुबाबांलो तांब्या पाटो ५. खर्णवीर.

दूसरया खंडांत संसार बुट्टी काणी आसा. ह्यो काणियो केवल मनोरंजन नहीं आसता, हांतून देव, धर्म, संसार, जीवन नीत-अनीत, हिंसा-अहिंसा, बरें - वायट सगळे वैचारीक तात्वीक आधारार मंथन केला.

१९३४ वर्सा 'नवें गोंय' त्रैमासीक आरंभ केलें. श्री काशिनाथ बाबान आनी पूर्ण पत्रीका जवाब्दारी शेणैबाबाक वहसिली. १८ शतमानच्या अबे फारिंय आनी पुण्यात्मो राम कामती दोग गोयंकाराची जीवन चरित्रा प्रकट जाली. हें त्रैमासीक १९३७ंत बंध जालें. १९३५ंत भुर्ग्यालो ईश्ट प्रकट जालें. १९४१ंत कोंकणी पयिले पुसतक आनी भुर्ग्याचें व्याकरण दोन पुसतकां पर्गट जाली.

संस्कृताचे भगवद्गीत कोंकणीक अणकार केलें १९५९ंत. श्री भगवंताली गीत पुसतकाक मंजेश्वर गोविंद पैन प्रसतावन बरैलां.

१९४९ंत कोंकणिची व्याकरणी बांधावळ प्रकट जाले. १९४० - ४१ंत भुर्ग्याचें व्याकरण आनी कोंकणी नाद शासत्र उज्वाडाक आयलीं.

शेणैबाब तीसरया कोंकणी परिशदाचो स्वागताध्यक्ष जावनासल्लो. १९४२ंत कोंकणी भाशा मंडळाचो जल्म.

१९४६ंत एप्रील ९ तारिकेर क्षयरोगाक बली जालो. ●

म्हजो गांव म्हजो सर्ग

म्हजो गांव म्हणताना, शिरां शिरांनी मिर्मिरो धांवता. गर्मी जांव, हिंवाळो जशें पावसाळो म्हजो गांव केन्नांच सोभीत अनी म्हाका भारीच पसंद.

कोडियाळ थावन ६० की.मी. पयस आसचो म्हजो गांव रामसमुद्र (कार्कोळ) प्रकृती सोभायेचे कणसच्च सै!! म्हजें घर ह्या रामसमुद्र तळ्याच्या तटर आसा. आं! रामसमुद्राची वोळक कर्न दीवंक विसरलों... रामसमुद्र तळें वीर भैरव रायान ताच्या पुताच्या नांवान १४व्या शेकडांत बांधल्लें. अजून परयांत, हें तळें आख्ख्या कार्कोळाक सांबाळता.

हांव ह्या तळ्याचो एक हिस्सो म्हण्येत. प्रकृतिच्या सोभायेन भरल्ल्या ह्या गांवांत हांव प्रकृती प्रेमी. तळ्याच्या उदकांत न्हातां, धुतां, बुडतां, उष्येतां आनी गर्ज पडल्यार ल्हान मासळ्यो कोर्वो धरुंकयी पाटीं सराना. आनी मासळ्या पाटल्यान गेल्ल्या म्हाका माणके मेळ्ळेंय आसात!!!

रामसमुद्र तळ्याच्या विरुद्ध कुशीन गुड्यार गोमटेश्वराची मूर्ती उभी आसा. ही मूर्ती १४३२ इस्वेंत, राय वीर भैरवच्या पुता वीर पांड्यान आसा केल्ली म्हण चरित्रा सांगता. ४३ फीट उबरायेच्या मूर्तेक दूद, उदकान आनी हळद, गंध सारोवन पूजा संगीं मान कर्तात. हाका महामसतकाभिशेक म्हणतात. २०१५वेर आखरेचे मसतकाभिशेक चलल्लें. आनी ह्या वेळार त्या अट्टळिगेची मेटां चडोन गुमट्याची तकली आपडुंक मेळल्लें म्हजें भागच्च सै!! गुमट्या गुड्यार मेटां चडची आनी सोभाय चाकची प्रक्रीय एक छालेंज.

म्हज्या गांवच्या परिसरांत जैनाची बसती मेटां मेटांक आसात. तांतून एक चतुर्मुख बसती. १५८६ंत इम्मडी भैरव रायान ही बसती बांधल्ली. हाची



फ्रिंकलीन कासतेलिनो, पानीर

Student, e-konkani



cool5ranklin@gmail.com

अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी विद्यार्थिचें ई-पत्र



सां. लोरसाचें पूनशेत

विशेशता कितेंगी म्हळ्यार चारी कुशिंनी तीर्थकराच्या मूर्तीक कांतयलां आनी गुमट्याची सावळी ह्या बसदी भितर चारी कुशिंनी पडता!! १०८ खंब्यांनी बांधल्ली हि बसती संपूर्ण करुंक ३० वर्सां लागल्यांत खंय. आर्कियलोजिकल सर्वे आफ इंडियन ह्या बसतीक मान्यता दिल्या.

अत्तूर सां. लोरेसाचें पूनशेत म्हणजे मैनर बासिलीका ह्या गांवांतच आसा. हत्तू ऊरुंत दूपदकट्टे भोवच फामाद. आयलेवार थोड्या कारणांक लागोन ही बासिलिका विवादाक ओळग जाल्या. हांगासर आसचें अज्यापाचें तळेंय विशेस. जात-कात लेकिनासता हजारांनी लोक जनेर महिन्याच्या आखरेच्या हफत्यांत हांगासर जमो जातात. कोविडाक लागोन ह्या वर्सा कसलोच दबाजो

चलवना तरी, लोकाच्या आत्मीक गर्जेक कितेंच उणें नातल्लें.

म्हजी मांय (ड्याडिची माम्म) ह्या गांवांत आपल्या कुटुमा संगीं वसती कर्ता. तीं गोर्वा पेंस्ता जाल्ल्यान तिका 'अंबा मांय' म्हण हांवें उलो कर्चें. आनी तीय हांवें उलो कर्ताना, बेजार करिना. अपरूप हांवें भेट दिल्ल्या वेळार भारिच्य मज्याद म्हाका. नात्वा खातीर कूज्नांत घुसोन कितेय तरी करुंक प्रेतन कर्ता. सांगाता तिच्या मनजातिंचो, तोटाचो तिका चड हुसको. कुंकडां, सुणीं, गोर्वा, पोप्लां, बेडे, नारल, तर्कारी तिचें जीवन आनी ह्या तिच्या शांत जीवनांत म्हज्या गांवांत भोव विशिश्ट स्थान हांवें तिका दिलां. अनी ह्या गांवाक हांवें सर्ग म्हण वोलायलां.●



रामसमुद्र तळें

वाट

पाटीं पळेंवचें मन ना
कितलें पयस चल्लां तेंयी नेणां
सकडां सांगाता हांवी चल्लां
घेवन म्हजी साटली पोटली

जल्मोन व्हड जालीं ह्याच
शहराच्या गल्ल्यांनी
म्हजोच म्हळ्ळो गांव खैचो
तिणें केन्ना सांगल्लें ना

उरवंक ना ती आतां
विचारुंक अनाथ हांव
म्हज्याच म्हळ्ळ्या शहराक
हांव पर्की

भेषटेंच चल्ले आसां
शीत पळेनातल्लें पोट
उदाक देकानातल्लें व्हसतूर
आतां कित्याक तो विषय?

तांच्या पाटल्यान हांव
गुंपिनोळगे गोविंद
नै तांचो गांव म्हजो
ना म्हजी वाट तांची

चल्ले तितली वाट घोरेतात
राज रसते दिगंत
दिसचे तितले पयस चलुंक
आसा निर्वोग नासतां

खडकटें वोत तकले वयर
सावळी सोदून बोसचें हक ना
म्हाका पळेनातल्या गांवाक
चल्लां सर्वां थावन पयस...



ब्रजीट गोन्सालवीस
e-Konkani Student



jithagons@gmail.com

म्हजें जिवीत

व्हय, फकत दोळे मात्र सत उलयतात. न्हय आसो वा वोंट. सकड्टां तुज्यो हासो मात्र पळेयताना तुजो मोग करचया मनश्यांक मात्र तुज्या दोळ्यांतलें दूख दिसता.....

“तुवें आशेल्लें तुका घडोंक ना म्हण बेजार पावानाका तुवें आशेल्लें गर्जेचें मानून घेवंक देवान तुका बळ दिल्ल्याक संतोस पाव' अशें सांगोन लांब उस्वास सोडलो अरुणान. जिवितांत निराशी जावन आसल्ल्या ताका बुकार वाचल्लीं हीं उत्रां आपल्या इषटा अविलाकडें सांगताना मोसतू समाधान जालें. आपूण काम कर्तेल्या कंपेनिचो मालक करोडपती जाल्यारी काम केल्ल्याक सार्को सांबाळ दीनासतां कषट दिल्ले जिरोंक जायनातल्लें सत जावनासल्लें. सांबाळ नासताना काडल्ले ते कषटांचे दीस चिंताना ताका दूख सोसुंक जावंक ना. तरीपूण ताणें वाचल्लीं उत्रां जिवितांत मुखार वचोंक आनी खंडीत जावन एक दीस येतालो म्हणोन चिंतुंक आधार जालीं.

मनीस आशावादी. शेंबोरांत १०



सपना सलडान्हा, वामंजूर

e-Konkani Student

sapnacraasta@gmail.com

जण आयचें चिंतल्यार ९० जण मुखलें भविष्य चिंतात. ह्या संसारांत मज्या दोळ्यां मुखार कितले जण कष्ट काडचें हांव पळयतां. पूण कुमक करुंक मजें मन आयकाना. 'तुमी दुसरयां थावन मोस्तू अपेक्षा करिनाकात आनी निराशी जायनाकात पूण तुमचे थावन मोस्तू अपेक्षा कर्तेल्यांक केदिकच निराशी करिनाकात' हीं उत्रां माका मुकली दिशा दाकयतात.

प्रीतीक सर्वां जोर मणतालीं. काजार जाल्या उपरांत नोवरयाच्या कुटमाच्यांनी ताचे विषयांत नाका जाल्लें सांगल्ले. अशें सेजार्चो लोक ताचे विषयांत नाका जाल्लें उलैतालो. पूण प्रीतिकडे एक पावटीं कोणी उलयतीत तर ताचे थावन पयस तीं वचानातल्लीं. तांची इषटागत करुंक अत्रेगतालीं. अशें क्रमेण सर्वांकी प्रत्येक जावन सेजार्चांक प्रीति विशीं समजालें.

रीनान, वीणा विषयांत कितेंच पाड सांगोंक ना तरी वीणाच्या इषटिण्यांनी रीना विषयांत नाका जाल्लें

सांगोन तांची इषटागत तुटवंक पळयली. वीणान समा विषय समजानासताना रीनाक दूसरयां मुखार नाका जाल्लें उलवन ताची मरयाद काडली. रीना खंतीन आसताना ताका मीनान सांगल्लीं 'एकामेका भोगसून हेरां विषयांत बोरें चिंत्यां' हीं उत्रां धयर दीवंक पावलीं.

वय, फकत दोळे मात्र सत उलयतात. नय आसो वा वोंट. सकटां तुज्यो हासो मात्र पळेयताना तुजो मोग करचया मनश्यांक मात्र तुज्या दोळ्यांतलें दूख दिसता. चार दिसांच्या ह्या संसारांत हेरांक कुमक कर्न तांचे कडे मोगा मयपासान राव्यां. अखेरीक ह्या संसार मळ्ळ्या वेदीर ख्हेळ्ळो नाटक संप्ताना हेरांच्या दोळ्यांत दूख भरोन ताका अशें जावंक नजो आसल्लें असलो उदगार आयकोंक मेळ्ळो तर खंडीत जावन आमचे जिण्येक नीज अर्थ येतलो. आसल्ल्यांत सोंतोस भोगोन एकामेका मोगान जियेल्यार सगळें बोरें जातलें. तर ह्या विशीं चिंतून पळेवन मुखलें मेट काड्यां.●





हय, हांव एक 'बांय'! गांवारं दुकोळ आयिल्ल्या वेळार सबांरांची तान-भूक थांबवंक हांव उरबेसत आसल्लों. लोक हारी-हारिनीं कोळशे, बाल्यो घेंवन म्हजेलागीं दर्वोडोन येतालो.

पूण एका आवचीत घडिता वर्वीं सगळें सत्यानास जालें. म्हाकाय तुमचे बरी हात-पांय, कान-दोळे, नाक-तोंड आसल्लें तर हें कोडहू घडीत घडचें आडायतों.

आतुरीत जाल्यातगी काणीं आयकोंक? तर आयका म्हजी बद-नशीब काणीा. आनी फैसल दिया कोणाक कितें फावो म्हण.

पळेया ओ थंय एक मजबूत बोंगलो दिसताने, हां ताचो धनिंच म्हजा आस्तित्वाक कारण. पूण तो आतां नां. ताच्या नात्वाचेंच कारबार ह्या गांवार भरान चलता.

म्हाका आस्तित्वाक हाडल्लो धनी तवळ मैसूरू संस्थानाचो एक नांवाडदीक सोजेर. गुणांत मायपासी मनीस, गांवार उदक नासताना लोक कंगाल जाताना, लोकाची तान-भूक थांबवंक म्हाका ताणें आसा केलें. हांवेंय पाटल्या एक वर्सा म्हणासर लगबग तीन संततेची तान भागायल्या. आतांय म्हजे भितर नितळ अमृता सार्कें उदाक आसा, पूण पियेतलो कोणी ना! जर तानेन कोणी पर्की म्हजे सर्शीन येत तर गांवचो लोक ताका भेषटायता! विचित्र तरी जिरोवंक तांकानातलें सत.

म्हज्या ह्या हीन परिस्थितेक कारण कितें म्हण समजोंक आत्रेग आसा तर, म्हज्या मात्याकडे रावोन बोंवारीं पळेया.

त्या म्हज्या धन्याचा बोंगल्या सामकार सालांनी घरां दिसतात पळेया, थंय थावन म्हजी काणी आरंभ जाता. तीं घरां म्हज्या



अनिता मार्गरेट डेसा, अग्रार, बंटवाळ

e-konkani student

anithadsa06@gmail.com

धन्याचा ओकलांचीं. तांतूं एक घर आर्मुगाचें, आन्येक सोमण्णाचें. आर्मुगाक तेगां सोभीत चेडवां भुर्गीं तर, सोमण्णाक एकलोच चेर्को सुरेश. होच म्हज्या ह्या स्थितेक विलन तर हेरांक तो हीरो जावंक पुरो.

आर्मुगाचें माल्गडें धूव प्रेमा, सदांनीत म्हज्या काट्यालागीं उदाक व्हरुंक, वसतूर आनी आयदानां

दूसऱ्या दिसा सकाळीं दोगांय नांत म्हण खबर जाली. सगळ्यांनी सोदनां केलें. उपरांत तीं दोगांय धावल्यांत म्हण लोक म्हज्या काट्यालागीं रावोन उलोवचें आयकोन हांव खंगाल जालों. नीज गजाल म्हजे शिवाय कोणीं नेणां आसल्लो.

धुवंक येतालें. म्हाका जर दोळे आसल्ले तर ताची अपूर्व सोभाय दोळे भर पळयतों, नाक आसल्लें तर

ताचो स्वाद सेवतों, तोंड आसल्लें तर ताची सोभाय वर्णून कवन रचून गीतां गायतों.

म्हज्या असहयाकपहणाचो फायदो सुरेशान उटयलो. म्हज्याच हर्दार बसोन म्हज्या प्रेमाक मोगाचीं कागदां लिखून ताचो मोग अपणांवचांत सुफळ जालो. तांचें तें मधूर मिलन पळेवन हांव मौन प्रेक्षक जालों. पूण प्रेमाचा बापायन आर्मुगान वोगे रावजेने? तो लुसिपेराचो प्रतिरूप जालो.

हाका कारण ताणें येदोळच प्रेमाक ताच्या भयणिचा पुतालागीं काजार करुंक उतार दिल्लें. तो सगळो खुबळो, आनी प्रेमाक घर बंधी कर्न दवरलें. पूण मोगा मुखार खंचो पागोरयी कोसळोन पडता म्हळें सत आर्मुगा जाणां आसल्लो. उटा उटीं ताणें प्रेमाचें काजार निश्चीत केलें. पूण काजाराचा आदल्या रातीं प्रेमाक सांगाता घेवन धांवची मांडावळ सुरेशान घाल्ली.

दूसरया दिसा सकाळीं दोगांय नांत म्हण खबर जाली. सगळ्यांनी सोदनां केलें. उपरांत तीं दोगांय धांवल्यांत म्हण लोक म्हज्या काट्यालागीं रावोन उलोवचें आयकोन हांव कंगाल जालों. नीज गजाल म्हजे शिवाय कोणी नेणां आसल्लो. म्हज्या असहयाकपणाक हांव शिरापलों. सत सांगोंक जायनासतां हांव रडलों. म्हजीं दुःखां म्हज्याच उदकांत जिरलीं.

बांयत
लीपल्लें
सत

तें कोडू सत आतां तुमचे मुखार दवर्ता.

त्या रातीं तीं दोगांय दांवचें योजन घालन म्हज्या काव्या लागीं आयिल्लीं. तांकां पारोत कर्न आसल्लो आर्मुगा कोयतो घेवन 'महिषासूर' बरी प्रत्यक्ष जालो. आनी सुरेशाचेर हल्लो कर्नच सोडलो. हाची कितेंच खबर नातलो सुरेशा एकाच माराक निसतेज जालो. हें सगळें पळेवन प्रेमा पार्टीं फुडें पळेनासतां म्हज्या वेंगेंत उडलें. हांवें मोगान ताका म्हज्या स्वाधीन केलें.

थोड्या वेळान आर्मुगा स्थिमितेक आयलो, आनी सुरेशाची निसतेज कूड उकुलन म्हज्याच वेंगेंत घाली, उपरांत दोन बाल्दी उदकान ताणें केल्लें सगळें कर्तूब धुवन नितळ कर्न पार्टीं घरां गेलो.

प्रकृती सहज जावन हांवें तीन दिसा उपरांत दोनी कुडिंक वयर उप्येवंक सोडलें. सुरेशाची आवय सकाळीं उदाक वरुंक आयिल्ली, मोडीं पळेवन बोबाटुंक लागली. गांवचा लोकांनी मोडीं वयर काडलीं,

सर्व कारयें तिसुंचे पयलेंच दोगांयनीं जीवगात केला

म्हण फैसल दिलें. हाचे मधें ह्या तीन दिसांनी म्हजे उदाक पियेल्लो लोक ताळ्याक बोट घालन वोंकालो.

दोन महिन्या उपरांत आर्मुगा शबरिमलै भायर सरलो. लोक सांगतालो

'जर हाणें निरापराधी भुर्ग्याक मारन बांयक घालां व्हय तर तो खंडीत पार्टीं येंवचोना'. पूण तो वचोन शाबीत पार्टीं आयलो. आतां तोच लोक म्हणता,

'त्या बांय लागीं वचनाकात थंय तांचे आत्मे घुंवतात'.

आतां तुमी नीत सांगा, हांतूं म्हजी कितें चूक आसा? हजारों लोकांची तान भागयिल्ल्या म्हाका कित्याक ही सजा? हारी हारिंनी म्हजे सर्शिन येंवचो लोक आतां म्हाका घुंवोनी पळेना, म्हाका चुकोन दीषट घाली तर तिपी उडयतात, जर तानुलें बाळ दूद पियेना तर आवयक फोडाफोड येता, तशेंच जाल्या म्हजी स्थिती, म्हजें अमृत सार्कें उदाक कोणाक दीव? तुमिंच फैसल दिया.●

मोगाळ कोंकणी अभिमानी, सां. लुवीस कोंकणी संस्थ्याथावन प्रणाम.
'अमर कोंकणी' षहण्मासीक नेमाळें पाटल्या ४० वर्सांथावन निरंतर कोंकणी भास, साहित्यावयर संसोदीक लेकनां फायस कर्नच आयलां. कोंकणिंत आनिकी चडीत प्रयोग करुंक तुमचो मोटो सहकार गर्जेचो. तुमी हे परीं तुमचो सहकार दिव्येता. वर्गणी दर अशी आसा:

वर्साक: रू. ३००/-
दोन वर्साक रू. ६००/-
पांच वर्साक रू. १,४००/-
जिण्ये सांदो रू. १०,०००/-

विदेशांत आसलेल्या वर्गणिदारांक PDF रुपार अमर कोंकणी पावीत जातलो. तांच्या देशीय विळासाक बूक तप्पाल कर्तल्यांव.

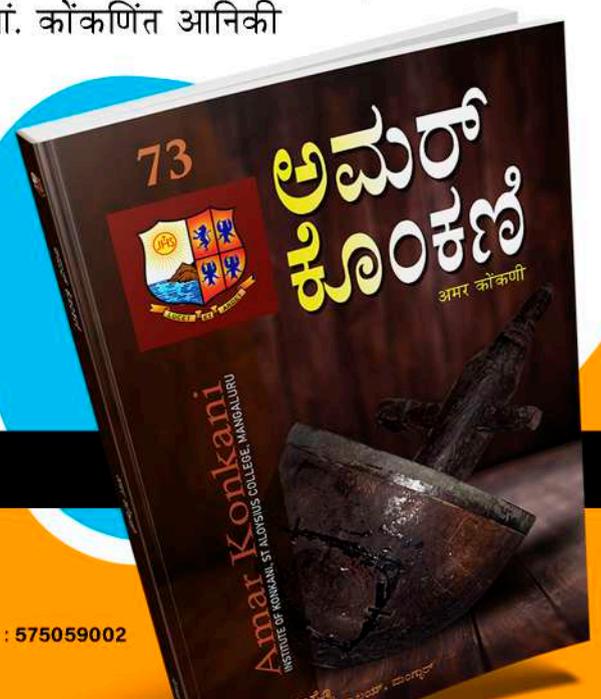
NEFT करुंक विवर:

Account Name: M/s MJES Institute of Konkani

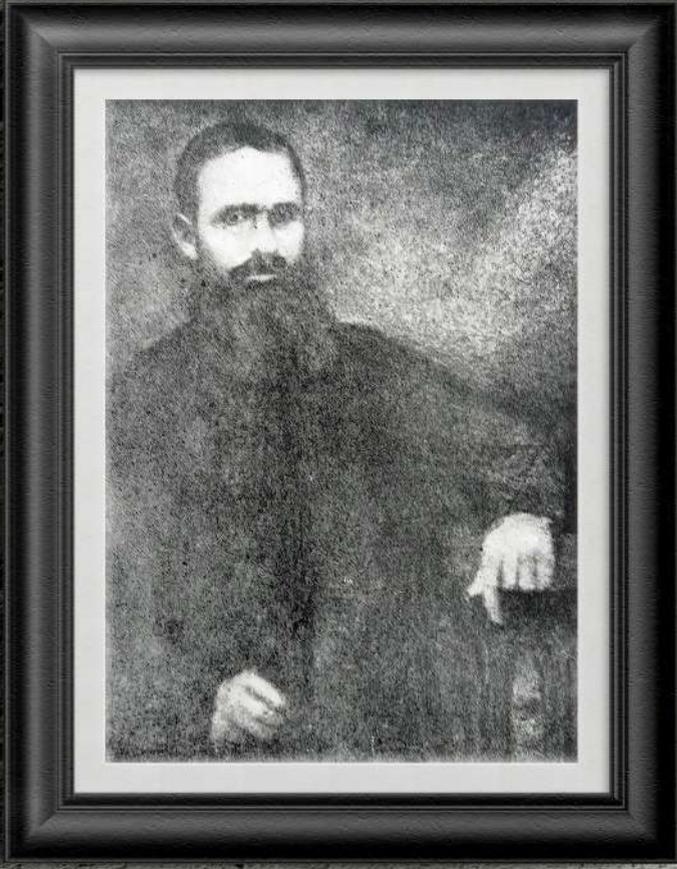
A/c No.: 0046053000057656 Bank Name : South Indian Bank

Branch: 0046 Mangalore Main Branch IFS Code : SIBL0000046 MICR Code : 575059002

NEFT कर्न 9481527394 ह्या संख्याक विळास कळया.



अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी विद्यार्थिचें ई-पत्र



बाप आंजेलो माफे (क्री.श. १८८२)



प्रेम मोरास

Resource Person

premmjemoras@gmail.com

सात दरयो उत्रोन आयला
पर्की भाशेच्या मोगार पडला
कोलवा घरांनी भितर सरला
कोंकणी भास शिकोंक लागला

बाप माफे कोंकणेच्या मोगान
कोंकणी लोक फिर्ग्यांचा नादान
पाप बावडो जाण्वाय आशेता
गांवचो लोक फिर्गी उलयता

कोंकणी भास तोंडांत घोळयां
मेंद्वान्त जाण्वाय इल्लिशी खिरव्यां
भासरे तुजी स्वादिक ताळो
माफेच्या उत्रांनी कोंकणेचो उलो

रानांतलो ताळो कोंकणी व्याकरण
माफेच्या बर्पान पुसतक काडता
फिर्ग्यांक भुल्लोलो गांवचो बावडो
अजाप पळेवन लजेन दोडता

दोळ्यांतली साय, मतितले पडदे
काड्यां कोंकणी भांवडांनो
बाप माफेचें उत्रां मूळ
काळजांत थारांया कोंकण्यानो

Padmanabha Bhat

लवीना टीचर

‘मेरे कम इन सार’? लवीनाचा येण्याची कुसकूट हिशारो नातल्ल्यान, मुकेल मेसत्री, पद्मनाभ भट एक घडी विज्मीत जाल्यारी, ‘ओहो तूं, यो बोस.’ तो म्हणालो.

ताच्या उपरांत उलवंक ताचे लागीं उत्रां नातल्लीं.

लवीनालागीं रास आसल्लीं जाल्यारी, ताणें सैराण सांबाळ्ळें. ताच्या हातांतलें लेटर मुकेल मेसत्रिच्या हातांत दिलें. ताणें तें वाचलें आनी तकली हालयली.

‘बरें, हांव वेतां.’ लवीना वचोंक उठलें.

मुकेल मेसत्री, पद्मनाभ भटान पर्तून दोळे मेळैलेनांत. बेजार वा चुकिदार? आनी मुकार ह्या इसकोलाक आनी आपणाक संबंद ना देकून, आनी ह्या इसकोलाचें ऋण आपणाक आसचें ना म्हण चिंतून, लवीनान भायर पावलां काडलीं. त्या वाटेर स्टाप रूम उत्रोन वचाजे



ब्रिजीटा गोन्साल्वीस
e-Konkani Student

jithagons@gmail.com

जाल्ल्यान, लवीनान एक घडी भितर तिळ्ळें. टीचरां तांचा तांचा कामांनी मग्न जाल्लीं देकून तांका रगळे दिंवचे नाकात म्हण तें शीदा गेटी लागीं चमकालें.

घरा थावन सुटताना थोडें तरी उलैजाय म्हण लवीनान केल्ली तयाराय व्यर्थ जाली.

पाटल्या दोन वर्सां थावन लवीना ह्या इसकोलांत शिकोवन आसल्लें.

मार्च बावीस तारीकेर लोक डौन घोषीत केल्लें. आनी आज सपटेंबराची एक तारीक.

मार्चांत बावीस दिसांचो सांबाळ लवीनाचा हातांत घाल्या उपरांत, टीचर तूं जीव आसायगी मेलायगी म्हण ह्या इसकोलाचा मुकेल मेसत्रीन जांव अभिवृद्धी संचालक मनोहर तंत्री हाणें जांव विचारल्लें ना.

घरा कुशीन चलतां चलतां लवीनाचा मतिंत हजार चिंत्नां घुवोंक लागलीं.

आपणाबरीं खासगी इंगलीष मीडियमांनी शिकंवचा टीचरांची गत कितलें म्हळ्ळ्यारी तितलेंच.

संचालक तंत्रीन हरयेक पावटीं तेंच म्हणचें. 'आमी दिंवचो सांबाळ इतलोच. तुमकां रावुंक जाय जाल्यार रावा, ना जाल्यार वचा. आमकां टीचरां जायतीं मेळतात. पूण ड्रैवर्स आनी हेल्पर्स मेळनांत.'

हरयेका वर्सां हजारों विद्यार्थी शिक्षकपणाची तर्भेती जोडन कोलेजी थावन भायर येतात जाल्ल्यान, आनी तांकां जायपुर्ती कामां नातल्ल्यान, आपणाक एक काम मेळ्ळ्यार पुरो म्हण चिंतून, ह्या इंगलीष मीडियं इसकोलांत लवीनान अर्जी घाल्ली. संदर्शनाक आपयिल्ल्या संचालकान चडतीक कांय विचारुंक नातल्लें. क्रिसतांव टीचरांक इंगलीष गोतू आसता, अशें ताची अभिपराय. सांबाळा विषयांत उलैताना मात्र कडक सांगल्लें. 'अळे आमी दिंवचो सांबाळ सात हजार रुपै मात्र. खुशी आसा जाल्यार येंवच्या मैन्यांत थावन येव्येत'. लवीनान 'येतां' म्हळ्ळेपरीं तकली हालयिल्ली.

सिड्डी बरोवची अरहतेची प्राय उतरल्ल्या उपरांत

टीचर जाल्लें लवीना. त्या देकून सर्कारी इसकोलांत जांव अनुदानीत इसकोलांनी काम मेळच्या वा कर्च्या तसलें नशीब जांव आनी तांचे बरीं सांबाळ घेंवचें भाग जांव नातल्ल्यान, सात हजार रुपै पुणी मेळतात म्हण आपणाकच समाधान कर्न घेतलें लविनान.

इंगलीष मीडियं इसकोलांनी शिकयतेल्या टीचरांचे हाल ते, तांकां मात्र कळीत. दूसरयांक कळनांत.

मतिंत सवालांचे वादाळच ऊटल्लें जाल्यारी, तोंड थांपून राजीनामो पत्र दीवन आयिल्ल्या लवीनाक आतां आसल्लें व्हडलें सवाल, मुकार कितें?

इशीन मेनेज्मेंट तिशीन पेरेंटस.

नोटस करेक्षनांत चूक जाल्यारी शीदा मुखेल मेसत्रीक वा इसकोलाच्या संचालकाक दूर.

टीचरांची चूक सोदून काडच्यो अवयो, तांचा भूरग्यांनी नोट बुकार केल्ली चूक पळेवन, ती समा करंवचें उदार मन दाकयनांत.

गेलेल्या वर्सा 'पी.टी.' मीटिंगा वेळार, एका बापायचें दूर- अपणाचो पूत प्लासटीक क्यारी ब्यागाक 'जेरी कोटे?' म्हणता. आमी घरांनी हो सब्द वापारिनांत. तो इसकोलांतच हें शिकोन आयला. तुमच्या इसकोलांत टीचरांकच इंगलीष उलवंक येना आनी ताणीं आमच्या भूरग्यांक कशें शिकवचें. ह्या ताच्या निमाण्या वाक्याक

अनुमोदन कर्न सुमार जणांनी ताळिय्योयी पेटल्ल्यो.

सेंट्रल बोर्ड आनी स्टेट बोर्ड इसकोलांक, दोळ्यांक धर धर म्हण दिसचो तपावत आसा.

सेंट्रल बोर्ड इसकोलांनी प्रिन्सिपाल वा मुखेल मेसत्री कितें सांग्तात तें आयकोन वेतात आवय बापय.

आमच्या ह्या इसकोला तसल्या इसकोलांनी, पेरेंटस कितें अपेक्षितात तांकांच गोतू.

लवीनाच्या इसकोलांत शिकचीं, लवीनाचा सेजाचीं दोगां भुर्गीं आसात. परीक्षेंत भूरग्यांनी पुर्ते अंक काडल्यार मात्र ताणीं बांदल्ले फीस वसूल जाले म्हण तांचें लेक. ना जाल्यार भूरग्यांचा पाटीर मार वा टीचरांक गाळी.

मतिंत सवालांचें वादाळच ऊटल्लें जाल्यारी, तोंड धापून राजीनामो पत्र दीवन आयिल्ल्या लवीनाक आतां आसल्लें व्हडलें सवाल, 'मुकार कितें?'

'कोरोना' म्हळ्ळ्या ह्या मारेकार म्हण दिसच्या पिडे निमतीं केल्ल्या लोकडौना वर्वीं, हजारांची आर्थीक परिस्थिती पाताळाक शेवटाल्ली.

आपणाक कषट जाल्यारी पर्वाणा, भूरग्यांनी इंगलीष मीडियं इसकोलांत शिकाजे म्हण, कषटांनी घोळन, इसकोलाचे फीस भर्च्या आवय बापायनीं ह्या वर्सा काळीज घट करून, इंगलीष मीडियं इसकोला थावन, अडमिशन करा, ओन लायन क्लास सुरू कर्तांव म्हण हप्त्याक एक पावटीं येंवच्या मेसेजीक गण्णें करिनासताना, तांच्या भुर्ग्यांक कन्नड मीडियं इसकोलांनी दाखल केल्लें.

तशें ह्या वर्सा कन्नड मीडियं इसकोलांनी भुर्गींच भुर्गीं. हाका लागोन इंगलीष मीडियं इसकोलांनी पुरा 'हेच्युवरी टीचर्स'.

परिस्थिती अशी आसताना लवीनाक कितें कर्चें म्हण समजालें ना.

अशें सांबाळ नासताना सात मैने आनी काम नासताना एक मैनो घरा बोसल्ल्या लवीनान ओळकिंचा टीचरांक फोनां कर्न विचारल्लें. चडताव

जणांनी धनात्मक जाप दीवंक नातल्ली जाल्यारी वोगो बोसचें मन जांव, परिस्थिती जांव नातल्ली. घोव इलेक्ट्रिषियन. काम आसल्यार आसा. ना जाल्यार ना. भुर्गीं दोगांय आनिकी शिकालीं जाल्ल्यान, काम सोदची अनिवारयता ताका आसल्ली.

काम केल्ल्या इसकोलाक वचून राजिनामो दीवन येताना, अर्जी घालुंक जाय आसल्ली शीटस, मार्क्स कार्डाच्यो जेराक्स प्रतियो घेवन आयिल्लें.

त्या सांजेर घर्चें काम जाल्लेंच लवीना बरवंक बसलें. पांच अपलिकेशनां बरवन, मार्क्स कार्डा सांगाता पिन्नी मार्न, कवरांत घालून विळास बरैलो. उडपी वलयांत आसल्ल्या पांच इसकोलांचो विळास!

लवीना कांय टीचर जांवचे आशेन टीचर जाल्लें नै. तसलें स्वपाणी ताका नातल्लें. कितें तरी काम करिजे म्हण चिंताना, शिकवचेंच सुलभ म्हण दीसल्लें. एक- कामाचो टैमिंग आनी दुस्रें मेळची दरबसत रजा!

डिग्री कोलेजिच्या, पॅलिटिकल सैन्स प्रोफेसर हंदेन सांगल्लें बरी 'एल्लियू सल्लदवरू इल्ली सल्लुतारे'. कांयीच ध्येय, उद्देश नातल्लीं पूण डिग्री तरी करिजे म्हण आसल्ल्यांनी मात्र आर्टस घेंवचें आनी बी. ए. जाल्या उपरांत टीचर जांवचें, अशें ताची अबिपराय. लवीनाच्या वांट्याक थोड्या मट्टाक तें नै म्हणुंक जायनातल्लें. जाल्यारी टीचर जाल्या उपरांत ती एक वृत्ती नै मिसांव म्हण समजाल्लें लवीना.

दूसरया दिसा सकाळीं ऊटल्लेंच, सदांचे बरीं सकाळिंचो नासटो आनी दोनपारांचे जेवाण रांदून लवीना भायर सरलें.

आतां बस्सां अपरूप घुंवतालीं जाल्ल्यान बस स्टेडांत कांय घंटो भर राकोन बोसाजे गाय म्हण चिंतून आयिल्ल्या लवीनाच्या नशीबाक वेगिंच बस्स मेळ्ळें.

दोन इसकोलांक पुणी वचोन अर्ज्यो दीवन येंवचो इरादो ताचो.

‘सैंट जोसफ कान्वेंट स्कूल’, सिटित आसचें, भूरग्यांक खेळुंक व्हड मैदान नातल्लें, मजभूत इसकोल. इसकोलांत मुकेल मेसत्री मेळुंक नातल्ल्यान, क्लर्का लागीं अपलिकेशन कवर दीवन पार्टीं पर्तालें लवीना.

थें थावन रिक्षा धर्न, सिटी थावन तीन किलोमीटर पयस आसचा ‘सुविधा आंग्ला माध्यमा शाले’ क पावलें.

थेंचा अफीसाक पावताना, मुखेल मेस्त्रीण चार टीचरांक घेवन मीटिंग चलयताली जाल्ल्यान, पियोनान चेर दिलें भायर बसुंक.

मुखेल मेस्त्रीणिचो ताळो नाका म्हळ्ळ्यारी लवीनाक आयकातालो.

‘आन लैन क्लासस समा नांत, टीचरांचे इंगलीष उच्छार समा ना, बोर्डार कालें बरैला तें वीडियोंत दिसाना –अशें पेरेंटसाचीं दुरां. तुमीं अशें टीचिंग केल्यार इसकोलाचें नांव पाड, दयाकर्न क्वालिटी सांबाळा’. ती टीचरांची क्लास घेताली.

अशें अर्दें वोर बायर राकोन बोसल्ल्या लवीनाक, भितर चलोन आसल्ली मुखेल मेस्त्रीणिची क्लास कितेंच वायट म्हण भोगलें ना.

आखरेकी लवीनाक भितर आपयलें. लवीनाची रेस्यूम पळेवन ती म्हणाली.

‘वेकेन्सी आसा एक इंगलीष टीचराची. तशें.. तुमचें इंगलीष बरें आसता ने. सांबाळ कितलो अपेक्षितात? आतां तुमकां चार वर्सां अनभोग आसा म्हण तुमीं बरैलां. पूण आमी दिंवचो सांबाळ आट हजार मात्र. पळेयां. इंटर्वीव केदाळा म्हण फोनार कळैतां.’

उपकार मागोन लवीना इसकोलाच्या अफीसा थावन भायर आयलें.

दूसरया दिसा आनी दोन इसकोलांक वचून अपलिकेशनां दीवन येंवचो निर्दार करून.... ●

नवी सकाळ उदेतेली...

जेद्दां, लोकांच्या खांद्या वयर आक्सिजन सिलिंडरां नै, दफतराचीं बेगां आसतालीं रसत्यानीं अंबुलेन्स नै इसकोलाक वेचीं व्यानां आसतालीं एनटिपिसी’आर क नै बगार सकाळिंची चाय पियेवंक लैन लागताली एक नवी सकाळ उदेतेली...

जेद्दां, कसायेचें कप्प नै हुनोनी चाय मेळतेली आनी भें सोडन सकाळिंचा वाकिंगाक वेतलो मांय कुडांतलें भायर येवन तोटांत काम वांटतेली एक नवी सकाळ उदेतेली...

जेदनां, भुर्गीं केरं–लुडो सोडन पुटबाल खेळतेलीं खाली आसल्लीं मैदानां क्रिकेटिच्या आवाजान गाजतेलीं गांवार पडल्ली निरबंध मुक्त जावन फेसतां–परब्यो दबाजतेल्यो एक नवी सकाळ उदेतेली.

हेनरी मसकरेन्स

e-Konkani Student

dipaly25@gmail.com



तुपें

हांवे पळेल्लो चा. फ्रा. देकोसता



दो. आसटीन डी'सोजा प्रभू, चिकागो
Editor

govaustin@gmail.com



अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी विद्यार्थिचें ई-पत्र

मंगळूर्या नाटक कला संसारांत एक क्रांतिच उटवन लोकामोगाळ जाल्ल्या थोड्याच नाटकिसतां पयकी देवाधीन चा. फ्रा. देकोसता मुखेल नाटकिसत.

मुंबय आसताना मराठी नाटकां पळेवन प्रभावीत जाल्लो चा. फ्रा. गांवाक पावतच तांची मादरी आपली करून कोंकणी नाटकांनी नविच्य क्रांती हाडुंक सकलो. ताचें खडक संभाषण सबार साध्या प्रेक्षकांक समजानातलें तरी त्या उत्रां-सूत्रांचो प्रभाव, संभाषण व्हाळची रीत पळेवनच ते प्रेक्षक ताच्या मोगार पडल्ले. सांगाताच्य एकांक नाटकांक ताणें घाल्ली बुन्याद नाटक रसिकांक एक मोलाधीक पकवाण सेवल्लेपरीं धादोस करुंक पावलें.

चा. फ्रा. बाब आमचो दुबळो, बारिच्य दुबळो म्हण्येत. ताचो सांगाती जाल्ल्या म्हाका ताची बारिच्य परिचय आसली. थोडे पावटीं आमी सदां म्हळ्ळ्यापरीं कास्सिया दूसरया सांख्या लागशिल्या ताच्या एका दुरबळ्या छापखान्यांत सांगाता मेळताल्यांव, लागशिल्या भोटाच्या रेसटोरेंटाक वचोन काफी-फळार कर्तल्यांव

ताच्या ल्हानश्या त्या छापखान्यांत तो ताचो चिल्लर वावर करून आसतालो. आमची इषटागत इतली दाट जाल्ली की, सबार पावटीं आपणाक पत्रां छापुंक पयशे नासलेल्या वेळार ताचो आप्त मित्र आंटोनीक आमगेर धाडटालो आनी कांय इल्ले दीवंक मागतालो. हांव तेन्नां मेडिकल रेप जावन कामार आसलेल्यान म्हज्ये हातीं पयश्यांक बर्गाल नातलेल्यान तांता ती कुमक कर्नच आसतालों.

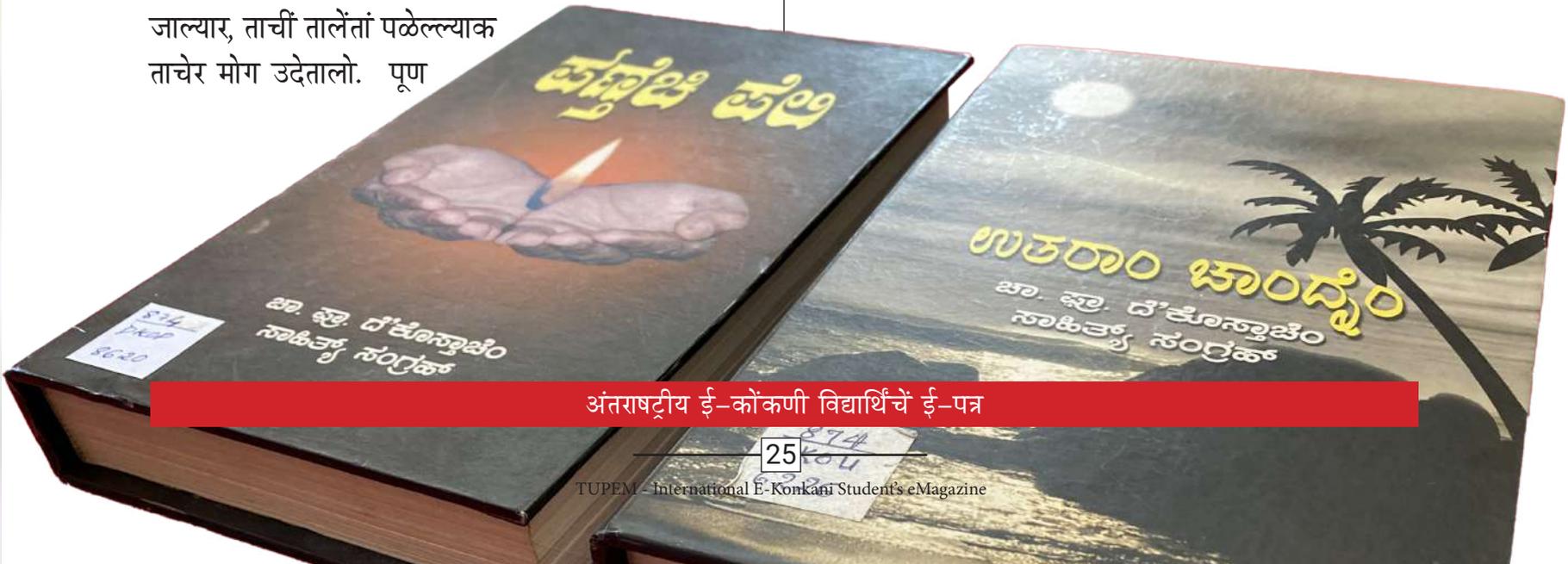
चा. फ्रा. बाबाक कितेंच वायट सवय नासली, पूण ताचे पयशे मात्र खंय वेतात तें कोणाकच खबर नासली. सवकास, मोव उलवणें ताचें. तो तकली आड घालन उलयत जाल्यार, ताचीं तालेंतां पळेल्ल्याक ताचेर मोग उदेतालो. पूण

जर तो ध्वनिवर्धका मुखार वेदीर चडलो तर ताचो तो गंभीर ताळो आनी ताचीं तीं अर्थाभरीत उत्रां आयकाताना पियेवन निद्रेसत जाल्लो खंचो बेब्दोय तक्षण उटोन बसतालो!

ताका धर्माच्या नांवान धार्मिकांनी कर्ची वीद्ववळी पळेताना आंग हिंवाळटालें, सोसुंकच जायनासलें. अशें आसतां ताच्या बर्पांनी असल्यांक केंडचें, बेंडचें आनी सार्की वाट धरुंक पळेवचें काम ताचें मिसांव जशें तो चिंतलो. अशें आसतां साधारणांचे मनीस ताका खायस कर्नासले. तसेंच धार्मिकां मदले सबार ताच्ये थावन मैलां पयस धांवताले, ताका कम्युनिसत, नासतीक म्हण आपवण. तांकां सार्कें कळीत नासलें की जेजुक्नीसतयी संसाराक आयिल्लो प्रप्रथम कम्युनिसत म्हळें.

अशें आसतां चा. फ्रा. बाबाच्या लिखणे थांवन उदेवन आयिल्ले नाटक, बर्पां भारिच्य दारबीं, ताचेर हात चरयल्यार रगात येंवच्या तसलीं! ताच्या नाटकाच्या संवादांनिच प्रेक्षकांक चकीत केल्लें. ताचीं गानां, पदां एका विशेस मादरिचीं जावनासोन वाचताना खरया कोंकणेचो स्वाद नाकाक मार्तालो. हांवें ताच्या वेदी तसें रेडियो नाटकांनी ताच्ये बराबर पात्र खेळ्ळो आसा.

ताणें सबार नाटकांनी नटन केल्लें आसा, दिगदर्शन दिल्लें आसा आनी संभ्रम मांडून हाडलेलेय आसात. जर आज मंगळुरांत 'मांड सोभाण' सोभता, हाका बाब एरीक ओझेर आनी मेलवीन रोड्रिगसा बराबर ताणें खेळ्ळो महान पात्र, मार्गदर्शन मुखेल कारण जावनासा. ताच्या नाटकांनी आनी कवितेंनी ताका गोंयकारां मधेंय फामाद केलां. गोंयच्या शाळा पुसतकांनिय ताच्यो कविता विद्यार्थिक शिकयतात ती संगत मंगळुरी कोंकण्यांक अभिमानाची जावनासा.●



ब्रह्मांड

आंब्या रूकांतू फूल फुलतना करपून वचे
 आनी थोडे मिडियो आसतना झडचे
 गर्भपात जावचे आनी थोडे तर्ने दोळे धांपचे
 आंबुली सीदा सीदा आमशे
 सधुड, गट्टी काळ ते दीक येवचे
 आनी शुरू लोकान फातोर मारचे
 हून रगत यौवचाचे
 देंट गट्टी व्हारेक धोलचे आसा
 तेदना थोडे वाटेर पडून भेतचे आसा
 दीस राती वता
 वांचून वरलेलो पिकता
 प्रायेर हात पाय हालता
 तेदना आंबो काडतलो येता
 पाप कर्मा तकीत तांतूय
 थोडे वाटेर पडता
 वरलेल विकून मोलाक
 पोटाक पावता
 हे एक आंब्या रूक अशे वाली, झाड
 हिरण्यगर्भ आद्यंत्य रहितांतू
 ब्रह्मांडांतुले पिंडांड
 फरक नातिले सकड समान आकाशगंगेंतू

वेंकटेश नायक, मंगळूरु

e-Konkani Student

nayakvn16@gmail.com



घुमट वा गुमट

कोंकणी संसकृतेचो
एक मात्र संकेत

गू
मट' एक संगीताचे
पुरातन ताळ-व्हाजांत्र.
'गुमट' कोंकणी लोकांच्या
पुर्वजांचें दिर्वें', 'कोंकणी
संसकृतेचें दायज'. हजारों वर्सांच्याकी चड
आपलें इतिहास आपणावन आसच्या ह्या गुमटां
विशीं विसत्रत जाल्ली माहेत बर्पा रुपार चडावत
खंयचाय ग्रंथांत वाचुंक मेळना. 'गुमट' म्हळ्यार
'सोबीत' म्हण अर्थ जाता. 'सुंदर गोमटो'
म्हळ्ळोय अर्थ आसा.

गूम+ मट = गुमट. 'गूम' संगीताचा 'बेज'
नोटा थावन आनी 'मट' संगीताचा 'ट्रेबल'? नोटा
थावन आयिल्लो म्हण उल्लेखयी मेळता. गुमाट,
आव्या मात्येंत, कळशेच्या आकारार रचल्लें
आसता. ताच्या दोनयी कुशीन उर्तीं तोंडां
आसतात. एक व्हड आन्येक ल्हान तोंड. व्हड

सन्नू मोनीस, बोळिये.

Sub Editor



sannumonis@gmail.com

आसल्ल्या तोंडार गारिचें चामडें बिगडून बांदतात. आनी त्या चामड्याचेर हाताचा बोटांनी 'थापी' मारून गुमट व्हाजयतात.

कोंकणेचा संस्कृतेचो एक मात्र संकेत, जें सर्व कोंकणी लोकां मधें एकवट हाडून आसा तर – तें गुमट जावनासा. आमच्या पुर्विल्ल्या कोंकणी लोकां मधें एक मन – आमी कोंकणी म्हण पाचारन सांगचें साधन गुमाट अनी तांतलीं पदां. सात्व्या शतमानाच्या 'एल्लोरा शिला कांतोवणेंत' गुमाटचें चित्र कांतयल्याचो पुरावो मेळता.

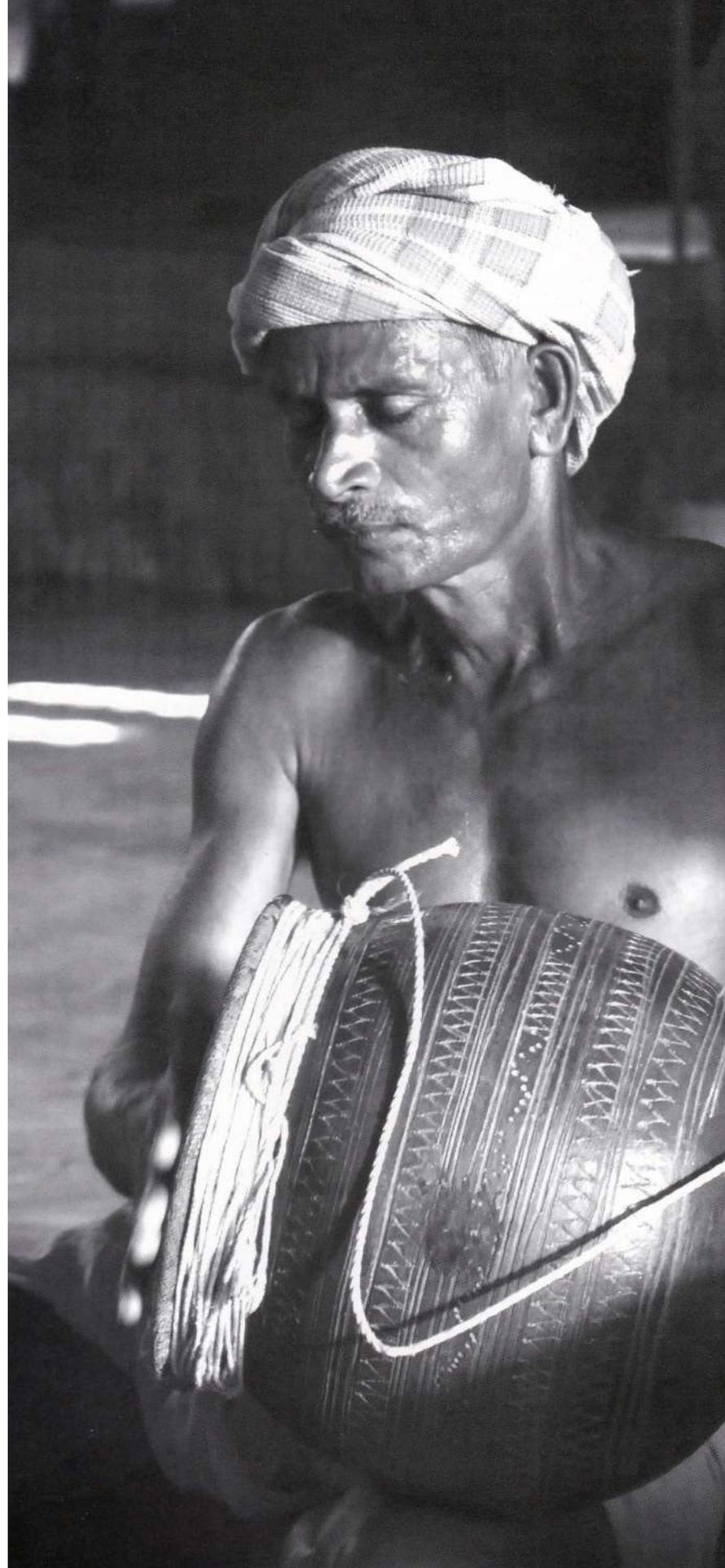
'गुमाट' दुबळ्या लोकालें व्हाजंत्र. आर्थीक, सामाजीक वा शैक्षणीक रीतीन समाजेंत सुधारण जावन मुकार आसल्ल्या वैधीक लोकान गुमाटाचो उपयोग आदीं थावनयी करुंक ना. केवल, कुडमी, क्रिसतांव, खावीं, सिद्धी कुळियांच्या दुबळ्या लोकांनी गुमटांचो भरपूर उपयोग केल्लो आसा. खंचाय समुदायांत, समाजेच्या धार्मीक आचरणांत, 'गुमटां' कलेक अडकळ नातल्लोगी, त्या धर्माचांनी 'गुमटां' उरयलीं. उरुल्ल्या कोंकणी लोकांनी गुमटांचो सांगात सोडलो.

कोंकणी लोक कषटी आनी दुबळो. ह्या दुबळ्या समाजेंतलें, प्रधान संगीत साधन, वा ताळ व्हाजांत्र जावन उपयोग जातालें हें गुमट. तशें, गुमट, कोंकणी संस्कृतिचें प्रतिरूप, गुमट कोंकणेचें व्हाजांत्र.

आदीं गुमाट खेळगाडी सगळे उबे रावोन, गळ्याक गुमाट उमकाळावन गुमट व्हाजायताले आनी नाचताले. आतां, गुमाट उभें रावोन, नाचोन, बसोन व्हाजायतात. गुमटाचो उमकोळ (दोरी) गोमट्याक वा दाव्या खांद्याक उमकोळ घालन गुमट व्हाजायतात.

पोर्तुगेजांच्या भिंयान आनी धर्माचा प्रभावान, क्रीसतावांनी गुमटांचो नाच सोडलो आनी बसोन पदां गावून, गुमाट व्हाजोवंक अरंभ केलें. तशें, क्रीसतावांची गुमटां कुडम्यांचा गुमटां वर्नीं दोन थावन तीन वांट्यान व्हड गात्राचेर तयार जावंक लागलीं.

गुमटांची कळशी तयार करुंक विशेस जाण्वाय आनी आनुभव गर्ज. आवे माती 'तिगरी' साधनाचेर घालून



जोरान घुंवडावन त्या मातियेंत कळशेचें व्हड तोंड आनी पोट तयार कर्तात, ताका 'बोतो' म्हण आपयतात. बोतो हळत सुकोन येताना ताका ल्हान तोंडांचो कुडको बसयतात. ल्हान एक 'पेटने' घेवन, पेटून, कळशेचें पोट जाता तितलें पातोळ करून आनी बरो आकार दीवन सोभीत कळशी तयार कर्तात. कळशी पातळ जाल्ल्या तितली कळशे थावन तीक्ष्ण आवाज गुमटां थावन भायर सुटता. चामडें भांदिनातल्ल्या मोडकेक कळशी म्हण आपयतात.

आमच्ये कोंकणी समाजेंत, विविध जाती-कातिचो, पंगडाचो लोक गुमटांचो उपयोग करून आसा. कोंकणी लोकां मधें कुडमी, क्रिसतांव, सिद्धी, खार्वी, कोंकणी कुंबार, कोंकणी भंडारी पंगडाचो लोक गुमटांचो उप-योग करून आसा. गुजरात, रत्नगिरी थावन कोच्ची पऱ्यांत आनेक पंगडांचो कोंकणी लोक गुमटां खेळता.

देड फीट दीग / लांब आनी एक फीट मोटी / रुंदाय आसता. दोनी कुशिंनी उर्तीं तोंडां आसोन, एक व्हड आन्येक ल्हान. रूंद व्हड आसल्ल्या तोंडाक 'कट' म्हण आपयतात. म्हदें फूगल्ल्या जाग्याक 'पोट' म्हण आपयतात आनी ल्हान तोंडाक 'धुमको' म्हण आपयतात.

चामड्याची धरग आसची कूस वयर आसचे परीं चामडें पातळवन गुमटांच्या रूंद आसल्ल्या तोंडाक 'कटाक' बांदतात. ल्हान तोंडार 'धुमको' हाताच्या तळव्यांत उरतो वा धांपून, चामड्याचेर थापी मार्ताना

आवाज नियंत्रण करुंक उपयोग कर्तात.

गुमटाक 'गुमट' म्हणाजाय तर ताका गाराचें चामडें धांपून आसोंक जाय. तेदाळाच ताका गुमट म्हळ्या नांवाचो 'भरम'!

पुण 'गारा'क सर्कारान 'संरक्षण करिजाय जाल्ली रान मनजात' म्हण कायदो Wildlife act (Schedule 1, of Wildlife (protection) ACT, १९७२.) आसा करून, गाराचा शिकारिचेर घाल्लो प्रतिबंद गुमटांच्या संसकृतेचेर जाल्लो व्हड मार, लुक्साण. गुमटाक 'गुमट' म्हणाजाय तर ताच्या तोंडार गाराचें चामडें धांपून आसोंक जाय.

गाराचे चामडें ना तर गुमट ना, गुमट ना तर आमची संसकृती ना. पाटल्या ४० तें ५० वर्सांच्या आवदेंत गुमटांच्या आवाजांत उणेंपण जालां. आतां गाराचें चामडें उपयोग करुंक आडवारलां, बोकडेचें चामडें परयाय जावन उपयोग कर्तात. आतांतां गुमटांक चामड्या बदलाक सिंथेटीक वापार्तात. गाराच्या चामड्या बदलाक बोकडेचें वा बोकरयाचें चामडें वापारून गुमट परत व्हाजावंक गोंयच्या सर्करान अनुमती दिल्या. १९ फेब्रवरी २०१९ वेर गोवा सर्कारान गुमटांक अधिकृत रितीर मांदून घेवन 'Heritage instrument of Goa' म्हण गुमटांक उंच उबारलां.

आमच्ये कोंकणी समाजेंत, विविध जाती-कातिचो, पंगडाचो लोक गुमटांचो उपयोग करून आसा. कोंकणी लोकां मधें कुडमी, क्रिसतांव, सिद्धी, खार्वी, कोंकणी कुंबार, कोंकणी भंडारी पंगडाचो लोक गुमटांचो उपयोग करून आसा. गुजरात, रत्नगिरी थावन कोच्ची परयांत आनेक पंगडांचो कोंकणी लोक गुमटां खेळता.

गोंयांत काणाकोणंतल्या मल्लिकार्जून देवाळांत पूजा जाताना गुमट व्हाजोंवची रिवाज आसा. मराठी लोका मधेंयी गुमटांचो भर्पूर उच्योग जावून असा. नामाधारी, कोमारपंथ, मुक्ती, बोवी, मुंबयचे ईसट इंडियन, कोली जनांगाचे लोकयी गुमटां खेळतात. हालक्की ओक्कलीग जनांग 'गुमट फांग' म्हळ्या 'जानपद कथन' कलेक गुमट उपयोग कर्तात. 'बुडगजंगाल' बुडकटू कुळियेच्या

लोका मदें 'बुरकथा' म्हळ्ळो एक जानपद प्रकार आसा, तांतून गुमट ताळ व्हाजांत्र जावन उप्योग जाता.

वेळा-काळा तेकीद पाश्चात संसकृतिच्या कुड्ड्या अनुकरणान गुमटां कोनशाक पडलीं. तंत्रज्ञान सुधारण जावन येताना, जागतीकरणाच्या प्रभावान गुमट उप्योग कर्चे कोणाकी नाका जालें. सुलभायेन हाताक मेळचीं, चड बाल्तार / बाळवी येवचीं, आकरषक सुधारीत संगीत साधनां मेळताना, गुमटां तसलें मात्येचें आनाकरषक साधन सामाजीक, धार्मीक, सांसकृतीक कारयांनी उप्योग कर्चे, तांच्या भर्माक उणेपण म्हण भोगलें.

कोंकणी काऱ्यावळिंनी, सांसकृतीक काऱ्यांनी, गुमट खेळावन, आमगेल्या म्हाल्गड्यालें दिर्वें, कोंकणी संसकृतिचें दायज, कोंकणी कार्भारांचें आयद, तें गुमाट म्हण पाचारून आमी गुमटांक उरव्यां.

परंपरागत जावन 'गुमट' उप्योग कर्च्या समुदायांच्या लोकाक, तांचा गुमटा कलेक आधार, सहकार दीवन कलेक जागृत करयां वा पोस करयां. आमच्या परिसरांत जांवच्या कारयां वेळार गुमटांक जागो दिव्यां. सुर्वेरे विदेशी मतांधल्यांनी गुमटां कलेक 'काट लोकाली कला, देंवचाराची विद्या' म्हण आडायलें. गुमटां संसक्रुती काडयली, उडयली. आशें गुमटांगांरलें काळीज कडयलें. गुमटांगांरक रडयलें आनी गुमटांच्या मूळपीठ 'गोंयां' थावनच गुमटांक धांवडायलें!

कोंकणी कारयावळिंनी, सांसकृतीक कारयांनी, गुमट खेळावन, आमगेल्या म्हाल्गड्यालें दिर्वें, कोंकणी संसकृतिचें दायज, कोंकणी कार्भारांचें आयद, तें गुमाट म्हण पाचारून आमी गुमटांक उरव्यां. केवल तोंडानच गुमट व्हाजयल्यार पावना, गुमटांक, गुमटां पदांक लोका हुज्रीं हाड्यां, ना तर आमी गुमटांक इतिहासाच्या पानांनी मात्र उरोंवच्याक सकेल्योव, कोंकणी मायेच्या उसक्यार नय. ते दीस येना जांव!' ●



एका कोंकणी मोगी चे पाऊल मुकार :

कोंकणी मोगी हाव. जन्म मझो गोयचो. व्हड
जाला हाव बॉम्बे.

गोयची येता माका याद. तातुत बॉम्बे मेगेले
इश्ट चडशे कोंकण न उलव्पी.

हा तुत माका मेळ्ळो फेसबुक का आधार.
कोंकणी स्पियक्स आनी कोंकणी युनायटेड,
दोन ग्रुपा कडल्यान. तरी मका आपलेपण
शे दिसून. तेन्ना कोंकण युनायटेड या ग्रुपा
चेर ई - कोंकणी भास या कोर्स सा विशि
आयकले.

मना दुबाव आयलो की माका शिकपा
जम तले, तरी हावे पाऊल मुकार घाले आनी
कोंकण शिक पाक एक नवी वाट मेळ्ळी.

मझो फ्लोर मॅडम माक मनातल्या दिनवास
म्हणता. तिका लागुन कोंकण शिकपा एक
वेगळे वळन आयले.

आमचे ई - कोंकण ग्रुप आचे ऑस्टिन
बाब हांका दिन वास, ताने चार कोंकण लिपी
हानची विझ मग्सिन ना वैल्यान भेट दिली.

हांगा सगले बारव पा शकना,
निमाणे हेच माग ता की हो कोंकण
शिकपा प्रवास सदा चालू उर्चो.

विभाव नाईक

e-Konkani Student

vibhavnaik.blade@gmail.com

जागो जा मनश्या...

Virus... Virus... Virus!

सगळ्या संसारार विसतारलां वैरस
दोळ्यांक दिसाना, हाताक मेळाना
ह्या पिडेक ओकत जळकाना
बगलेक आसललो पिडेसतगी?? कळाना

हात मेळवंक जायना, वेंगेंत आरावंक धयर ना
आपलो कोण पर्की कोण नेणां
जाणते जावंक पावल्यात निराशी
सोधून मूळ कोरोना

तर मनश्या जाणा जा, लिसांव शीक
हंकार सोड, वावर कर
मनश्याकुळाच्या उदरगतेक
आदेवस माग नासाक वापार्या हातेरांचो
मोल दी सर्व जनांगाच्या मनश्याकुळाचो
पळेवन सार्के आनी सुरूप देवाचें

जागो जा मनश्या, जागो जा
वेळ उत्रोंक ना.

रोशन डी'सोजा

e-Konkani Student

dsouza_roshan@yahoo.com



संसार बदल्ला...

दीस पाशार जाताना
वैविध्यता वाडोन आयल्या
संसार नवो रूप घेताना
मनीसयी ताचे सवें बदल्ला

गल्ली-गल्ल्यानीं उबारल्यांत शापिंग मालां
पयस पावल्यांत रूक-झडाचीं पर्मळां
आधुनीकरणाचे सोदना कर्ताना
पचवो परिसर नास जाते आयला

आदीं सेवतेल्यांव रुचीक खानां-पकवानां
आतां फ्रमाद जाल्यांत फ्रिज्जा बर्गरां
जाय पुर्तो पयसो नां तर
खंडीत जातेलीं आमी बेगगरां

मागणें-रजार मिसाक आमी सदांच ब्युसी
मालांत भोवोन शापिंग केल्यार जातांव धादोशी
नमुन्यावार तंत्रज्ञाना थावन हेरांक कर्तांव धोशी
आपेक्षा दवर्न आत्रेक जातांव निराशी

बदलावण संसाराचें नियम तरी
जायनाये हेरांच्या दुःखीक कारण
बदलावणा सवें होंदोन राव्यां
मायामोगान जियेव्यां

अविनाश झानियल डी'सोजा, देरेबैल

e-Konkani Student



addzavinash@gmail.com

अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी विद्यार्थिचें ई-पत्र

परबे राणि दिवाळी परब

भारत देशाचें आचार विचार संस्कृती विशिष्ट जावन आसा. हांगाच्या वरी परब्यो जगत्यांत आनी खंय पोळोवचाक मेळना. संवत्सर पाडवो, नागपंचमी, सुत्तापुनव, कृष्णाष्टमी, तयि-चवत, नवरात्री, दिपावळी, कार्थिक पुनव, शष्ठी, मकरसंक्रांती, होळी अशें हर एकपरबेंत वैविद्य आस. वैज्ञानीक महत्व आस. तीन दाकून पांच दीस आचरण करचे दिवाळी परब सगळे देशांत होडी परब म्होणयेत.

काळोका थावन उज्वाडाक, अज्ञान म्हळेले अंधकार दाकून ज्ञानाचे उज्वाडाचे परब जावन आस दिवाळे परब. धन्वंतरी जयंती पासून आरंभ जावन कार्थिक द्वितीया दिवसाचे भायी दूज पर्यंत परब आचरण करताती.

धन्वंतरी जयंती

आश्वीज बहुळ त्रयोदशी दाकून दिवाळे परब आरंभ जाता. आरोग्य देवु धन्वंतरी. धनवंतरी पूजा भारतांत रा्तीय आरोग्य दिवस म्हणून आचरण करतात. सांजेर घरा

भौतणींत दिवो लावन दवरतात. तेच वेळार घरा पाटल-यान बांय आसल्यार गंगा पूजा करून न्हावचाक उदाक भरतात. हाका सायंजल पूजा म्हणतात. पयले कालांत घरांत भर चेरडुंव आसताना त्या चेरडुवांक सांजवेळा तेल लावन न्हाणयतलेंत. पयलें चले चेरडुवांक न्हाण घालचे रिवाज.

नरक चतुर्दशी

ह्या दिसाक सकाळी ब्राह्मी मुहुर्तार तैलाभ्यंजन करचे रिवाज. श्री कृष्णान नरकासुराक मारलालो दीस. नरकासुराक मारलाले कृष्णाले आंगाचें तणाव दूर कोरचाक रुक्मिणीन कृष्णाक तेल लावन न्हाणयिलो म्हळेली काणी आमका ल्हान पणांत सांगतलेंत. त्या खातीर नरकचतुर्दशी दिवस तेल लावन न्हाल्यार आमगेले देहाचो आनी मनाचे तणाव दूर जाता म्हणचो विश्वासान आचरण करतात. पावसाडे दीस वचून शिंया दीस येताना आमगेले देहाक राखण दिवचे त्वचा सुकता. त्वचेचें कांती वाडोवचाक आनी आरोग्या खातीर तेल लावन न्हावचे रिवाज भारतीय संप्रदायांत मात्र पोळोवचाक मेळता. त्या दीस गोडु फोवु निवेद्य कोर्नु खांवचें रिवाज. श्री कृष्णान नरकासुराक मारनु तगेले बंधनांत आशीले १६,००० स्त्रीयांक बंधमुक्त केलेले आनंदान तैलाभ्यंजन करून नवीन वस्त्र धारण करतात. फ़ोगोट (च्यच्छज्य्ल) जळयतात.



श्रीमती चंद्रिका मल्ल्य
e-Konkani Resource Person

chandrikamallya@gmail.com



अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी विद्यार्थिचें ई-पत्र



अमास

अमासेक लक्ष्मी पूजा या धनलक्ष्मी पूजा करतात. भांगरा आंगडींत आनी इतर दुकानांत धनलक्ष्मी पूजा करून नवीन वरसाचे जमा खर्चाचे हिशोबाचे पुस्तक दवरतात. घरांत बायलां नवीन वस्त्र न्हसून सर्वालंक्रुत जावन लक्ष्मी पूजा करतात.

पाडवो

कार्तीक मासाचो पयलो दीस. बलि पाड्यमी म्हणतात. वामनाक ३ पावलं भूमी बलीन दान दिलें. तक्षण वामनान पयलें पावल धरणीरी दुसरे आकाशारी दवरलें. तीसरे पावल खंय दवरूं म्हण विचारतान बली तागेले माथें दिता. तेदना वामन तागेले माथेर तिनीचो पावल दवर्नु ताका पाताळाक लकयता. वामनावताराचो विष्णु बलीक वरसाक एक दीसु धरणीर येवचो वरु दिता आनी तो दिवस जावन आसा बली पाड्यमी. त्या दीसु बलि धरणीर तागेले प्रजेक पोळोवचाक येता म्हळेली प्रतीती आस. नवें शेत कातरलेले आसल्यार घरांत हाड्नु धान्यलक्ष्मी पूजा करताती.

दिनसी दुकानांत धान्यलक्ष्मी पूजा वैभवान करतात. कर्नातकांत थोडे प्रदेशांत बली पाड्यमीक म्हालगडेलो दीस म्हण आचरण करतात. म्हालगडेक नवीन वस्त्र

आनी इतर वस्तु दवरनु वाडप करतात. आमगेले गांवांत गोपूजा करतात. तवशे मुदो करून गोरवांक खावयतात. गोरवांक श्रुंगार कोरनु पूजा करतात. मैसूरांत गोरवांक पूजा करतची उज्या खेळ खेळयतात. त्या वेळार उज्या हुनसाणीक गोरवांलें आंगार आसूचे व आनी इतर क्रिमी झडता आनी गोरवांनी तशी धांवचे निमीत तांगेले हाडांक घटाय येता म्हळेले वैज्ञानीक कारण त्या रिवाजे पाटल्यान आस.

बी

कार्तीक शुक्ल द्वितीया दीस भाव भहिण्याले संबंध वृद्धी करचे दृष्टीर आचरण करतात. महाराट्र आनी उत्तर भारतांत ह्या परबेक भायी दूज म्हणतात. भाव भहिणीले घराक वचुनु भयणीले कुटुंबाक दिवाळे परबेक मिठायी आनी उडगिरें दीवनु येवचें रिवाज आस.

ह्या परबेचे पांच दिवसय घरा भायर दिवली दवरतात आनी फ़ोगोट जळयतात. फ़ोगोट जोळोवचे निमीत वातावरणांत आसुचे क्रिमी नाश जाता म्हळलो विश्वास आस. आजकाल विदेशी फ़ोगोट येवनु विषकारी धुंवर येवनु वायु प्रदूषण आनी शब्दमालिन्य चड जालां. ह्या वरस सरकारान पर्यावरण स्नेही फ़ोगोट जोळोवचाक चड प्रोत्साह दिलां. प्रकृती आराधक आशीले आमगेले म्हालगडेनी नेल, जल, पशु पक्षी, धन धान्य सर्वेय संपत्ती म्हळेले भावनेन दिवाळी परबेक लक्ष्मी पूजा कोरचे रिवाज वुरोवन हाडल्या. दिवाळी परब सकडांक आरोग्य, आयुष्य, संपत्ती वृद्धी कोरो म्हण मागतां. ●



Mother Tongue

I
 have
 searched for you
 in
 the ghats and rivers and wrinkles
 of
 five scripts
 and
 four states
 and
 three migrations
 in
 amendments and schedules and
 margins of currency notes
 stained with
 sweat
 (human)
 blood
 (fish)
 and
 (hopes and)
 tears,
 only to find you
 in
 musty hymnbooks with fragile yellow pages
 in
 urgent asides and astute haggling
 over pungent pickles in Car Street
 in

lizard skin stretched
 across mud-pot drums]
 singing longingly of pasts
 (imagined and real)
 in
 the sweet tenderness
 of
 men calling each other saiba
 in
 sweaty siestas after susegad lunches
 in
 prickly breadfruit and shattered terracotta tiles
 in
 (crumbling)
 moss covered
 walls and barren (family) trees
 in
 departing relatives
 whispering
 mog asundi
 in
 the dance of my tongue
 to the song
 of
 all the generations before me
 Konkani



Kevin Fernandes, Bangalore

e-Konkani Student

kev.fernandes91@gmail.com

ब्रह्मावर कोंकणी सिरियन क्रिसतांवां

१ ८८८-८९ इस्वेंत बिस्प सायव अंतोनियो फ्रान्सीस क्षेवियर आलवारीस मार जूलियोस-लृ हांच्या मुकेल्पणार, ब्रह्मावरांत सेंट मेरीस ओर्थोडोक्स सिरियन केथेड्रलाची सुर्वात जाली. जागतीक क्रिसतांव धर्म केंद्रांतल्या गोंदोळ गुस्पोडाच्या परिणामान उदेल्ली जावनासा ही फिर्गज. फामाद क्रिसतांव इतिहासाकारिण श्रीमती क्रांती फारियास ह्या परिणामाक 'The first anti-foreign step of the Indian Clergy against both Rome and Portugal. It was the beginning of a

movement to-wards Indianization – अशें म्हणता.

पुर्विली चरित्रा: सोम्या जेजू क्रिसताचो आपोसतल सां. थोमसाद्वारीं पयल्या शेकड्यांत स्थापन जाल्ल्या मलंकर (भारतीय) ओर्थोडोक्स सिरियन सभेच्या आडळत्याखाल ही फिर्गज चलता. १७८४ त टिप्पू सुल्तानान क्रिसतांचेर



धाड घाल्ल्या संधर्भीं सुमार आयसी हजार (८०,०००) क्रिसतांवांक श्रीरंगपट्टणांक बंधी कर्न व्हर्न वेच्या वाटेर एक हफ्तो भर ब्रह्मावर गुड्यार तंबू घालन रावयिल्लें. त्या मालघड्यांच्या घामा-रगतान पवित्र जाल्ल्या जाग्यार ही फिर्गज रुता जाल्या. देवाच्या कुर्पेन, मालघड्यांच्या बेसांवांन दिसान दीस वाडोन आज ही फिर्गज सर्व

लोकाक, जात-कात मिर्वोन ? आमची फिर्गज?
जावन वाडोन आयल्या.

भागेवंत रोक जेफ्रीन नोरोन्हा : भागेवंत भिस्प
आलवारिसांनी तेदनांच्या ब्रिटीष गवर्नराथावन
१४ (चोवदा) एक्रो जागो फिर्गजे खातीर मंजूर
करयल्लो. पयलो फिर्गज पादरयाब भागेवोंत
रोक जेफ्रीन नोरोन्हा पादरयाबांनी ह्या ब्रह्माचार्या
जाग्यार सोबीत सुंदर फिर्गज बांदयली. लोकाच्या



आत्मीक गर्जांक कषटां-वावरांची जिणी
जियेवन पयशिली वाट चमकुंच्या भावाडत्यांचा
गर्जे खातीर कुंदापूर लागसिल्या कंडलूरू
(१८९४), अम्मुंजे, कोळलगिरी (१९२३),
सासतान (१९२५) आनी हुलिकल (१९३५) त
कोपेलां बांदवंच्या सवेंच फिर्गज लोकाच्या तशें
समाजेच्या उदरगते खातीर १९१६-त कोस्मो
पोलिटन हैयर एलिमेंटरी इसकोल आरंभ केलें.
हांच्या आत्मीक जीविताक मेचवाल्ल्या देवान
भागेवंत रोक जेफ्रीन नोरोन्हा पादरयाब मोर्च्या
आदीं तांच्या पाटीर खुर्साची कूरहू उदेशें कर्न,

रे. फा. लोरेन्स डेवीड क्रासता,
e-Konkani Student



frdeniscrasta@mail.com

तांच्या खाल्ल्या समर्पीत जीविताक साक्स जावन
तांच्या आत्मीक जीविताच्या मुकुटाक एक थीक
उदेशें केलें. तांचा संगीं आनी उपरांत वावर
केल्ल्या पादरयाबांनी तांची मेल
पंक्ती घेवन, इसकोलां, इगरज्यो
वाडयल्यो.

प्रसतूत प्रगती: आज ही फिर्गज
एक जयत रूक जावन वाडोन,
शिक्षण संस्थ्याद्वारीं, समाजेक
जायती सेवा दीवनच आसा.
प्रसतूत ब्रह्मावरांत एक तीर्थाटन
केंद्र तसें केथेड्रल जावन ताचा
अधीन स कोपेलां आनी पांच
कोंग्रगेषनां आसात. के.जी. थावन
पी.जी. परयांत राज्य आनी केंद्र

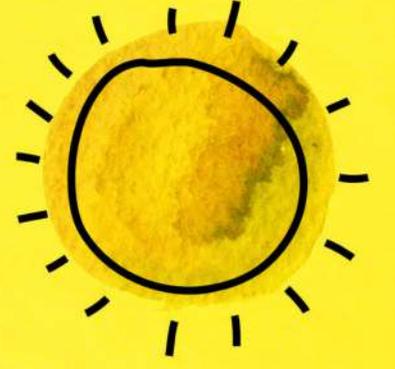
पथ क्रमांचे शिक्षण संस्थे चलवन आसात. स
पादरयाब हांगासर सेवा दीवन आसात. २०१०
इस्वेंत ब्रह्मावर प्रांत्य थियेसीज जावन पाचारल्या.

धार्मीक जावन भावाडती लोक सिरियन
लितुर्जी कोंकणेंत तर्जुमो कर्न मागण्यांत वापार
आसात. कोंकणी करावळिची रीत, रिवाज्यो,
सांसकृतीक जीविता क्रम जावन पाळन आसात.

रे.फा. लोरेन्स डेवीड क्रासता,
फिर्गज पादरयाब,
सांत आंतोनी ओर्थोडोक्स सिरियन फिर्गज,
अम्मुंजे, कोळलगिरी. ●

KAVITA कविता

खुपें



आलतड ना पलतड

दाखय देवा वाट
काळखी काळखी हुंवारांत
सांडत वता
तुज्या उजवाडाचो गांव

सांडत वता नातीं गोतीं
इश्टागतीचें बंदपास
दैवाच्या दर एका फे-यात
हारत वता दाव

मनशां न्हय झाडां तीं
कांव्यांचीं झोंपां तीं
तांतू भितर सोदता हांव
घुस्पल्ली फुलां वाल

सगल्यांक दवरून दारां भायर
आपलें भितर जालां गुल्ल
कोणाच्या खांदार कोणाचो खुरीस
सांवरी वेल्यान हुबतां धुल्ल

निराशेच्या ह्या तांडवातल्यान
काळ्या काळखी उमाशेतल्यान
उदेतली फाल्यांची फांतोड
सुल्लखी भांगरा वरी
झळक झळक झूळझूळतली
सगल्यांली जीण.

आलतड...



राजश्री सेयल, गोवा
e-Konkani Coordinator

rajashreemsail@gmail.com

अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी विद्यार्थीचें ई-पत्र

नवरात्रि आनी विज्ञान



भारतांत हर एक परबेक महत्व आसा. आमगेले देशांत हर एक गांवांत, राज्यांत विविध रूपार आचरण जावचे एक व्होड परब म्हळ्यार नवरात्र अर्थात नवरात्री. शरत ऋतुचें आश्वीज मासांत येता देकून हाका शरन्नवरात्री तशेंच

दसरा म्होणूय म्हणतात.

आश्वीज मासाचें शुक्ल पक्षाचें पाडवो या प्रतिपदे तिथी थावन दसमी थांय नव राती आनी धा दीस आचरण करतात देकून ह्या परबेक नवरात्र म्हणतात. भारतांत सगळे वरसांत असले चार नवरात्र आचरण करतात. तांतू दोन पुरुष प्रधान आनी दोन स्त्री प्रधान जावन आसात. चैत्र मास आनी माघ मासाचें शुक्ल पक्षाचे पयलें नव दिवस पुरुष प्रधान आसून राम नवमी आनी मदननवमीचो आचरणेंत आखेर जाता. तशेंच श्रावण मास आनी आश्वीज मासाचे शुक्ल पक्षाचे पयलें नव



श्रीमती चंद्रिका मल्ल्य
e-Konkani Resource Person

chandrikamallya@gmail.com

राती स्त्री प्रधान जावन आसून देवी देवळांत वैभवान आचरण करताती. जाल्यार आमका नवरात्र म्हणताना आश्वीज मासांतुले परबेक म्हत्व चड आसता.

मंगळरांत नवरात्र हर एक देवळांत नव दीस दुर्गा नमस्कार चंडिका हवनां मुखांतर संपन्न जाता. मूल नक्षत्राक शारदेलें मातिये मूर्ती स्थापन करून पांच दिवस विविध अलंकार करून सरस्वती पूजा वैभवान करतात. दशमीक या एकादशीक त्या मूर्तीक सोण फूल माळनू (मोगारे फूलांचो अलंकार) शोभायात्र करून जलांत/तळयेंत विसर्जन करतात. मैसूर बेंगळूर शहरांत बोंबो(बावल्यो दवरन) प्रदर्शन करतात. मैसुराचें दसरा मिरवणूक जगतप्रसिद्ध. हुबळी बेळगांवांत नव दिवस देवी आराधन करून

धांचे दिवस बन्नी रुका पालो परस्पर वांटतात. महाभारत कालार पांडवांनी तांगेले अज्ञातवासा वेळार तांगेले शस्त्रास्त बन्नीरूकार निपोवन धवरलेलें म्हणचो एक विश्वास आसा. देकून ताजे पालेक भांगरा तितले



महत्व दितात. दसरा दिवस एकामेकांक दिताना भांगर घेया भांगरशें आसूयां म्हण आशय दाकयतात. उत्तर भारतांत नवरात्र आचरणेक घरांत कलश दवरतात आनी सात्वीक फलाहार घेवन उपवास करतात. पश्चिम बंगळांत सार्वजनीक दुर्गा महोत्सव चलता. व्हाड पेंडाल घालून वैभवान आचरण करतात. त्या पेंडालाचो स्पर्धो आनी

शिंंगार पोळोवच्याक दोनी दोळे पावनांत. गुजरातांत हर एक घरांत कलश पूजन आनी गर्भा नाच आसता. गर्भा नाचाचो स्पर्धो नवदीस रात भर चलयतात. थोडे लोक लक्ष्मी नारायण हृदय, दुर्गा सप्तशती पारायण, नवान्न पूजन, पयलें पावटी भुरग्यांक अन्नप्राशन, भुरग्यांक अक्षरमुहूर्त करून विद्यारंभ करतात. अशें नवरात्र आचरणेंत देशभर विविधता पोळोवच्याक मेळता.

आता आमी नवरात्रीचें वैज्ञानीक महत्व कसने पोळोव्यां.

१. उपवास करचे निमित्त जीर्णांगव्यूहांक विश्रांती मेळता.
२. शरीरांतुले रोगनिरोधक शक्ती वाडता.
३. शरीरांतुलो विकार दूर जाता.
४. फलाहार घेवन उपवास अथवा एक जवण जेवचे निमित्त तामसीक गुण नष्ट जाता.
५. सात्विक आहार घेवेचे निमित्त संयम, मना वयर काबू पावयेत.

६. शरीराचें मनाचें आनी आत्म शुद्धी जाता.

७. समाजांत परस्पर बांधव्य, मोग, आपणेपण वाडता.

८. विविध देवळा भेट घेवचें, शारदे पोळोवचें, मूर्तिचो नमुनवार अलंकार पोळोवचें निमित्त मनाक आनंद मेळता. मानसीक दभाव दूर जावन मन शांत जाता.

दुर्गा देवीन चंड मुंड राक्षसांक, महीषासुराक संहार करून देवांक रक्षण केलेले, दुष्ट शिक्षण शिष्ट रक्षणाचो

प्रतीक जावन आसा विजय दशमी. ह्य आध्यात्मीक काणियो आमका आमगेले मनांतुलें शरीरांतुलें अवगुण, विकार दूर करनु ज्ञानाचो उज्वाड, मनांतुलें विकार दूर करून संयम वाडयता. अशें भावनात्मक, सामाजीक आनी आध्यात्मीक महत्व आसूचें नवरात्र संभ्रमार आचरण करून धन्य जावूयां. ●

आवय बापूय म्हज्या जिवितांतलें व्हडलें देणें
हांणीं नासताना म्हजें जिवीत निसत्याक मीट नातल्ल्या विणें
हांव जालीं तांच्या जिवितांत एक पर्जळ नाणें.

हांव जल्माल्लीं म्हज्या आवयच्या गर्भांत
भायर आयल्या फुडें जालीं खुशी आमच्या कुटमा जिवितांत
जावंक पावलीं एक सोभीत फूल आमच्या वोडतांत

हांव वाडता वाडता खुशी जाली आमच्या कुटमांत
व्हड जा म्हणून बेसांव घालें म्हज्या जिवितांत
सदांच बरें मागतांव म्हण मागलें म्हज्या फुडाराक

म्हजी आवय, बापूय आनी हांव



जेवीट फ्रेनीट फेरावो
e-Konkani Coordinator

jevitaferao321@gmail.com



गौडसारस्वत ब्राह्मण कोंकणी संपरदायाचे उजो नातिले रांदप



श्रीमती चंद्रिका मल्य

e-Konkani Resource Person

chandrikamallya@gmail.com

नारिकता आरंभ जावचे पयले मनुषय रानांत वसती करताना हरवे पालो, फल, मास खातालो. उज्या आविषकार करतची सिजोनू भाजूनू खावच्याकय शिकलो. जाल्यारीय हरवे खावचें विसरनी. मीट मिसांग उपयोग करनू रुची रुची रांदपांत उजो नातिले रांदपाकय महत्व दिलें. आजी आमका खंय पळैल्यारीय उजो नातिले रांदपाचे स्पर्धो पेंळोच्याक आयकुच्याक मेळता.

गौडसारस्वत ब्राह्मण लोकाले रांदपांतूय उजो नातिले रांदपाक महत्व आस. लोणचे, गोज्जू, खाण, गोडशें आशें नमूनवार खाण जेवण आमगेले रांदपांत आस. कोंकणी



अंतराष्ट्रीय ई-कोंकणी विद्यार्थिचें ई-पत्र

लोकालें उजो वापुरना नातिले तत्काल कोरनू खांवचे रांदपाचे नमूनो पेंळोव्यां.

लोणचें या नोणचे:

बिंबूल लोणचे,कोचला लोणचे,करंबी(मिटा घालेले अंबुली कुडको)लोणचे, तापिले उदाक वापरना नातिले केल्लेले हें लोणचे साभार काळ वरना. तत्काल वापूरका.

गोज्जू:

आंबे गोज्जू, कोतंबरी पाल्ले गोज्जू, आंबो पास्प्योणस गोज्जू(लोसूण या हींग घालनू), पियाव गोज्जू, चिंचांब गोज्जू, आवळे गोज्जू, पिक्कले आंबे गोज्जू, टेप्पळा गूळी, आंबे साटाचे गोज्जू(तंबळी), नेद्र केळें गोज्जू, आल-ले-चिंचांब गोज्जू, अननास-आंबे सासम, तौशे सासम, तौशे हुळेल, गाब्बे हशी,

चटणी:

अंबुली चटणी, एप्पानी चटनी, आल्ले चटनी, आवळे चटनी, सेंडविचा चटनी, पुदिना चटनी.

किस्मुरी:

क्यारेट किस्मुरी, बीटरूट किस्मुरी, मुगादाळी क्यारेट किस्मुरी, चणेदाळी किस्मुरी, टोमेटो पियाव सलाद, तौशे पचडी, अंबुली पचडी, मग्गे अंबुली पचडी, किरलेले मूगाचे किस्मुरी, गाब्बे पचडी, मूलंगी किस्मुरी, मेती पाल्लेकिस्मुरी, किरलेले मेती किस्मुरी, क्यारेट किस्मुरी.

कडी:

फणा ताक, बिरिंडा कडी, नारला रोसू घालनू बिरिंडा कडी, शेळ सारू, ताक्का सारू, हिंगा ताक, आल्ले ताक, जीरे पिट्टी ताक,

खाण:

फेवा चटनी, कोळंबे पिट्टो घालनू फेवा चटनी, तर्निमिसांग घालनू फेवा चटनी, चरंबुरे चटनी, चरंबुरे उपकरी, स्पेशल चरंबुरे उपकरी, आल्ले लायी, खाल्ले

फे?वू, धया फे?वू, साक्रे फे?वू.

गोडशें:

आंबे रसायन, केळें रसायन, चिबडा हाशाळें, कांतिले मग्गे गोड चूर्ण. दूद साक्कर केळें रसायन, चिबड दूद साक्कर रसायन

पंचकादायी:

गोड पें?वू, लाये पंचकादायी, लायिपिट्ट्या पंचकादायी, गणहोम पंचकादायी, साक्रे पंचकादायी,

शरबत:

पानक, लिंबिया शरबत, बिरिंडा शरबत, शियाळे शरबत, नारलाचे गोड रोसू, मूसंबी रोसू, संत्रा रोसू, बच्चंगा शरबत, तीळा शरबत, मूगा शरबत, मूगू, गोंवू, कसकसे शरबत, आंबे शरबत, करंबल शरबत, द्राक्षा शरबत, पिक्कले बिंबूल शरबत, कुंवाळे शरबत, आवळे शरबत. साक्रे ताक(लस्सी), साक्रेचें धंय. मग्गे, चिबडा बिये शरबत.

कोंकणी संपरदायाचे साभार नमूने रांदपाक उज्जेचे अवश्यकता नां. आनी थोडे रांदपांतू पयलेंच भाज्जून, सिजोवन दवरलेले सामग्री घालनू करताती. देकीक बाजिले काराते, सूर्णू, कुंवाळे साली, तळलेले, बाजिले मिसांगे हापें?पीळू, सुक्कोनू तळलेले बेंड, तेंडले किस्मुरी करताती,

बावयिले आंके तांबळी, पिक्किले तेंडले, दुद्यागीरू सिजोनु तांबळी करताती. हांतू साभार नमूनो विसोरनू गेल्लेंती. उत्तर भारत, चैनीस इत्यादी रांदपा रुची निमीत थोडे नाका जाल्लां. जाल्यारीय उजो नातिले कोंकणी रांदपा रुची मुकावयले पीळगेक दिवचे आमगेले कर्तव्य. देकून आम्मी तें आमका विसरून वचनाशें तयार करतर आसूका. ●



कोडियाळ कोंकणी कुणबी समुदार्य – एक झळक



कुणबी लोक कोंकणी उलंवच्या लोका मदलो एक कश्टी, पात्येणेचो, मुगद तशेंच भोवच साधी लोकाचो समुदार्य. हांच्या सरळ स्वभावाक लागोन ते कितले लोकामोगाळगी त्याच स्वाभावाक लागोन ते अजून पाटीं ऊरल्ल्या परिशिषट पंगडांतच आसात. आर्थीक थरान जांव समाजीक थरान जांव

तांची व्हडकांय अभिवृद्धी जाल्ली दिसोन येना. कुणबी समुदायाचो फामाद कलाकार, बरवपी, संघटक तशें जानपद साहित्याचो संग्रहक जावनासलेल्या गोपाल गौडान ह्या समुदायाविशीं जायतें बरयलां. कुणबी गुमटां आनी तोनियां नाचा खातीर तो भोवच फामाद. सां. लुवीस कोंकणी संस्थ्यांत लगबग २२ वर्सां वावूरल्लो दे। गोपाल गौडाय भोवच सरळ स्वभाचो वेक्ती. ताच्या बुकाचो मोटो आदार घेवन हें लेखन तयार केलां.

कुणबी लोक न्हंय फकत मंगळूर, उडुपी, कारवार, गोंय, बगार भारताच्या विविधराज्यांनी शिंपडोन गेला. बिहार, उत्तर प्रदेश, गुजरात, महाराष्ट्र, आंध्रपरदेश, गोवा, कर्नाटक, तमिळुनाडू, आनी केरळांत वसती कर्न



जोकीम पिंटो

e-Konkani Resource Person

pintovamanjoor@gmail.com

आसा. अशें विविध राज्यांनी वसती कर्चो कुणबी लोक त्यात्या राज्याची भासच उलयता. पूण महाराष्ट्र, गोवा, कर्नाटक आनी केरळाचे कुणबी मात्र कोंकणी उलयतात. कर्नाटकांत आज वसती कर्न आसचो कुणबी लोक मुळान गोंयचो. गोंयांत तेराव्या शेंकड्या थावन सत्राव्या शेंकड्या मेरेन विविध राज्यांच्या राज्वाटकेच्या काळार एका वयर एक झुजां जावनच आसतालीं तेदनां आनी मुसलीम राज्यांनी आनी पोर्चुगीसांनी गोंयच्या मूळ निवासिक बलत्कारान मतांतर कर्च्या वेळार कर्नाटकाक पोळन आयलेल्यां गोंयकारां पयकी कुणबी लोकयी आसल्लो. ह्या लोकाची आचरणां

अजून गोंयच्या मूळ कुणब्यांक ताळ पडतात. कोंकणीच हांची मांय भास.



बुडकटू लोक आपल्या आनी प्रकृतिंतल्या जीवंत वा निर्जीव वसतू मदें संबंघ कल्पन कर्न मनजात, सुकणीं, रूक-झडां, सूरयो-चंद्रेम आनी हेर भौतिक वसतुंक आपले मूळ पुरूश आनी कुलदेवता म्हण लेक्ता. विशेस संदर्भांनी सोडन हेर वेळार मनजातिचें मास खायना. तेंय घरांनी पोसल्ल्या मनजातिक हो लोक खाण जावन वापारिना. हे मुळान शिकारेगार जाल्ल्यान शिकारेचें मासच हाणीं पसंद कर्चें.

कुणबी लोकाक विविध राज्यांनी विविध नांवांनी आपयतात. कुनुबी, कुनुमी, कुडमी, कुन्मी, कुडबी, कुडुबी कुनबी, कुडुमी, कुडुंबी, कुडुम्मी. 'ह्या सर्व नांवां पयकी कुणबी चड अर्थाभरीत अशें दिसता. 'कूण' म्हळ्यार वोंपचें आनी बिं म्हळ्यार बिं. हो लोक पणगील पडल्लो जागो उस्तून, बिं वोंपून सागवळी कर्तालो देकून तांकां हें नांव पडलां' म्हणता कुणब्यांविशीं जायतीं सोदनां केल्लो

डो। वै रवींद्रनाथ राव. अजून हो लोक मुखेल जावन सागवळेगार वा सागवळेचे कामेली जावन उरल्यात.

कुणबी लोकाथंय विविध पंगड आसात. हांचे पयकी अरेकुडुबी, कोडियलकुडुबी, अटेकुडुबी, गोवा कुडुबी, नाडकुडुबी, जातिकुडुबी, जोगिकुडुबी मुकेल. ह्या पयकीं कोडियाळ कुडुबी आनी गोवा कुडुबी दोन प्रमुख प्रभेद. मंगळूर, कार्कळ, बंटवोळ, उडुपी, कुंदापूर हांगाच्या ३०-४० वाड्यांनी कोडियाळ कुडुबी वसती कर्तात. तशेंच कार्कळ, उडुपी, कुंदापूर तालुकांतल्या ४०-५० वाड्यांनी गोवा कुडुबी वसती कर्तात. कोडियाळ कुडुम्यांक 'गौड' आनी गोवा कुडुम्यांक 'नायक' म्हळ्ळीं अल्कुंजा आसतात. कुणबी एक परिशिष्ट जात वा आदिवासी जात जावनासोन ते मुखेल व्हाळ्यांतल्या हिंदू लोकाथावन जांव भौतिक लक्षणांनी, वा सांसकृतीक, धार्मीक आचरणांनी सयत भोवच वेगळे.

कुणब्यां मदें 'बारा वाडेतेका कुळियो' म्हळ्ळी एक सांगणी चाल्तेर आसा. कुणबी लोक 'वाडो' म्हळ्ळ्या सामाजीक संघटनांनी वेवस्थीत रितीन जिणी सार्ता. वाड्यांतलो लोक एकाच धार्मीक मांडार, एकाच दैवीक सक्तेक आराधन करीत, 'गुर्कार' म्हळ्ळ्या धार्मीक वेक्तिच्या मुकेलपणाखाल आपल्यो रिती-रिवाजी पाळन एकवटान जियेता. गुर्काराच्या कुळियेंत 'होलें/सूतक' म्हणजे वायट घडल्ले वेळीं धर्मीक कारयीं बाकी उरोंक नजो म्हळ्ळे खातीर गुर्काराक सहायक जावन एकलो ओत्तू गुर्कार विविध कुळियेचे पांच जण सहायक सांदे आसतात. गुर्काराच्या गैर हाजे वेळार हे धार्मीक कारयीं चलवन व्हांतात. वाड्या भितरलें जनन-मरण, काजारां-सोभाणां, होळी मेळ, वनभोजन, सुवासिनी पुजा, गुर्वांनीक धाडचें, घाडिपण... इत्यादी आचरणांनी ह्या धार्मीक मुखेसतांनी मुखेलपण वहिसून कारयें चलवन दीवंकजाय. वाड्यां भितरल्या हरयेका घरां कडेन चल्ल्या चटुवटिकांनी ह्या मुखेसतांक गौरव आनी मान्यताय लाबता.

कुणब्यांचें न्हेसण भोवच साधें. तांचें न्हेसण पळेवनच ते कुडमी म्हण पार्कियेता. आदले कुडमी दादले शेंडी बांदताले. बायलां 'सुटको' म्हळ्ळी अर्धी



कुत्तार्च्या मोनप्प गुर्काराच्या घरा रोळण



दादल्यांक अजून धवें पुडवें, धवो जिब्बो आनी खांदार शोल भोवच मऱ्यादिचें न्हेसण.

साडी दोंपार म्हणासर येंवचेपरीं न्हेसतालीं. काजारी बायलांनी नाकाक नोतीं, गळ्याक पिडूंक घाल्चें कड्डायेचें. मात्यार आबोलीं माळचें आयापणाचें लक्षण.

कुणब्यांत आंकवार चेडवांनी आबोलीं माळचें आडवारलां. गोवा कुणबी स्त्रीयांक आदल्या क्रमा प्रकार बाजू घालुंक ना. गोवाच्या एके कुडमी स्त्रीयेन बाजू घाल्लो विचार कोडती परयांत वचोन १९६९ इस्वेंत कुंदापूर कोडतीन कुडमी स्त्रीयांनी बाजू घाल्येत म्हण तीर्प दिल्या उपरांत कुडमी स्त्रीयांनी बाजू घालुंक सुर्वातलें.

आयचीं बायलां-चलियो तशेंच दादले आधुनीक न्हेसणयी न्हेसतात तरी दादल्यांक अजून धवें पुडवें, धवो जिब्बो आनी खांदार शोल भोवच मऱ्यादिचें न्हेसण. अजून तांचे मधें सांपरदायीक न्हेसणाक चड महत्व दिंवचें पळेवंक मेळता. ल्हान भूरग्यांकी सांपरादायीक न्हेसणान नेटवचें कुणब्यां मधें पळेव्येता.

आर्थीक रितीर कुणबी लोक मस्त पाटीं आसा. कुणबी लोक दैहीक बेसोराच्या कामांत हेळल्ले मनीस. खंचेंय काम प्रामाणिकपणान आनी म्हिनतेन कर्चें तांच्या रगतांतच आसा. लाटघालन उदाक वोडचें, लांकडां भेतचें, तोटा-भाटांतलें काम, बांय खोंडची, रूक चिर्चें, घाणो घाल्चो, रान उत्पन्नां जमो कर्ची, हीं सर्व कामां करुंक हांचो उकल्ललो हात. अजून हो लोक

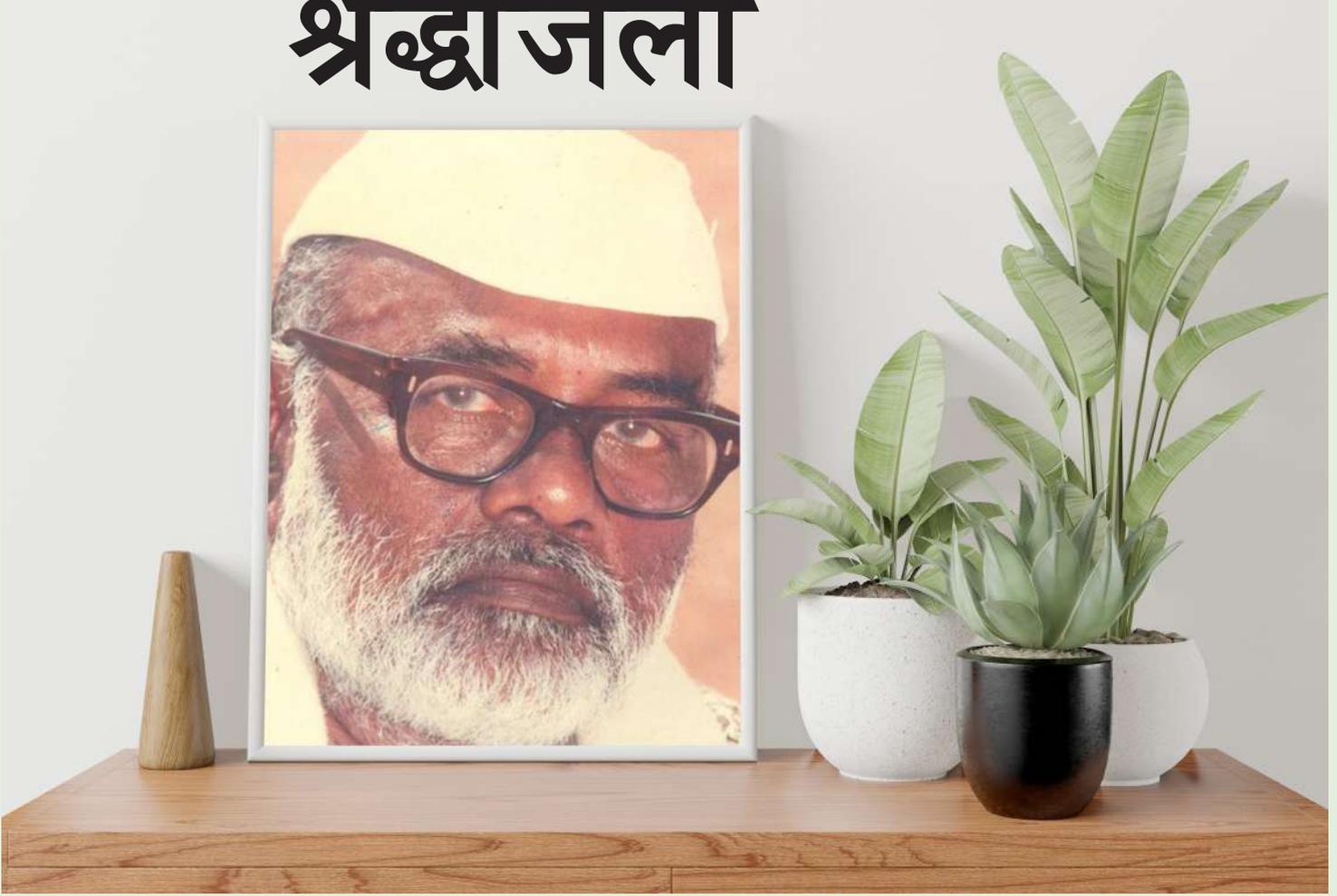
दैहीक वांवटिची कूली, कृशिकूली, सागवळी करून दिस्पडतो ग्रास जोडता. कुणब्यां पयकी स्वंत जागो आसचो लोक उणो. गेणी ओकलां जावन घोळचेच चड. भू सुदारण कानून आयल्या उपरांत कांय थोड्यांक भुंय-भाट मेळल्लें आसा.

कुणबी लोक सर्पाकयी आराधान कर्तात देकून रोळणीक ते पुजा कर्तात. कुत्तार्च्या मोनप्प गुर्काराच्या घरा एक रोळण आसा. ती घरा भायर थावन भितरल्या तीन कुडांनी विसतारल्या!.

“कुणबी लोक प्रकृती, मनजाती, सत, नीत म्हणोन अजून साधो भोळो जावनंच उरला. तांचें बोळेंपण उंचल्या जातिच्यांनी तांच्या फायद्याक वापारलां शिवाय तांच्या मुगदपणाक मनश्यापणी मोल दीवना. देकून हो लोक, तांतल्या तांतू कुणबी यूव सकत समेत आत्मविश्वास होगडायिल्ले परीं दिसता”- अशें म्हळ्ळें आसा दे। गोपाल गौडान. हें अजून सत जावनंच उरलां. कुत्तारांत थोड्या युवजणां लागीं तांच्या शिकपा विशीं उलयताना- तांचें पाटीं सवाल- “शिकोन कितें फायदो? कामां मेळनांतने?”

तांकां मेळोन पाटीं येताना गोपाल गौडाक धोसल्ले परीं आमकांय धोसल्लें सवाल हें- हांचे थंय आत्मविश्वास भोर्चो कोणें? ●

श्रद्धांजली



मरण एक चाल्तें घटन
तर, खंत – रडणे कित्या पासून?
दूःखा खंयगी जिरलीं,
सरल्ल्याचीं चिंत्नां मात्र उरलीं.

कांग्रेस पाडती खातीर झरयिली पावलां...
उळ्ळाला क्षेत्रा संगीं केरळाय उभला?
ब्यारी साहित्य सम्मेळाचो प्रेसिडेंट माल्गाडो
कन्नड साहित्याचो जर्नलिसट घडगडो

स कादंबरी, स कथा संग्रह, स कवन संकलन,
दोन भुर्ग्यांचें साहित्य रचुन
कन्नड – एन्नड गाजोवन,
चिंत्नां ब्यारी, लिखणी कानडी
अकाडेमी, परिशद, सम्मेळाचो रूवारी.

राजकारणी, क्रांतिकारी लेखक इदिनब्ब भंडार
नांव व्हेल्लो अमर कवी श्रंगार.



फ्लोरा कासतेलिनो
e-Konkani Coordinator

castelinoflora@gmail.com



Alita Maria Dsa



Anitha D'sa-good



Avelyn Dsilva



Avinash Daniel D'Souza



Bridgit Gonsalves



Dr Vidya AP



Dr.Austin D'Souza



Fr.Denis Lawrence Crasta



Franklin Kriston Castelino



Gracy Smitha Barnes



Henry Mascarenhas



Jevita F Ferrao



Joy Prakash Lobo



Kevin Fernandes



Krishnendu KS



Lavina Fernandes



Lynn Marceline Pinto



Mishal Sequeira



Neel Dicholkar



Neha Supreetha Suares



Raoul Samuel Noronha



Roshan Christopher Vas



Roshan D'Souza



Sapna May Crasta



Severine Pinto



Smitha Priya Pinto



Sr.Jacintha Lasrado



Sr. Josline Priya Menezes



Steevan Rodrigues



Thomas Miranda



Venkatesh Nayak



Wilson Pinto

E-Konkani First Batch Students

who passed with
flying colours